Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дени ● ШОАТТА, 27 ИЮЛЬ, 1985 ШУ. ● № 90 (7125). ● Мах 3 кап.

КПСС XXVII СЪЕЗДА—ХЬИНАРЕЧА КЪАХЬЕГАМА 27 ДЕКАДА!

Яххлагlа декада

СОВГІАТАШ КИЙЧДАЬД

«Малгобекнефть» НГДУ мехкдаьттакеша ер шу доладелча дензе пачхакьалхен планал совгlа ехкий 248 эзар сома мехьа товарни продукци. Мехкдаьтта дакхара план 101 процент кхочуш а яь, заданел совгlа цар даьккхад бlаьш тоннаш «Іаьржа дошув».

Шоашта хьалхашна латтача декхарех тlехдика лоархlаеш я Ахриев Верснакъа, Белхароев Яхьъя, Мамцев Василий нерте латтача мехкдаьттеп газн йоахача дахий коллективаш.

* * *

КПСС XXVII съезде дlна совгlаташ кийчдеш вакъаболх Горячеводски УБР бурувдеттараш. Хlара станокаша бетта бурув тохара коммерчески сутала ялх бетта план дикка тlехкхоачашъяьй фар. Бурув тохарга дlабода мах лохбара чотагlа кходаьд 578 эзар сом.

Яхье хьалха латташ хьайоагlа буровой начальникаш Часовских, Савельев, Мадаев нерте латтача бригадай коллективаш. Цар хlанзалехьа кхоачашъяьй бурув тохара ших шера задаьш.

* * *

Июль бетта чотагlа 390 тонн мехкдаьттеп 600 эзар кубически метр газн йоаккхаш чакхдаькхар дlадаха ах шу «Сунжанефть» НГДУ мехкдаьттахоша. Дlабахача ялх бетта кходаьд 40 эзар сом.

Мехка коммунистий форума сийца тlаьйца декхараш тlехкхоачашдеш я Гагиев Ульбе Бек-Хани Летников Николай Павловичи нерте латтача бригадай коллективаш.

* * *

«КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагlа социалистически яхь йоаржаяьча «Союзавтоматстрой» ВНПО Грозненски опытно-экспериментальни завода болхлоша бизза пайда ийбу производственни мощностеха балха хахахи. Ах шера планал совгlа цар арахийцай 81 эзар сома мехьа товарни продукци.

Продукцега дlабода мах лохбарах кходаьд 35 эзар сом.

Цхьайтталагlча пятилетка задани кхоачашъярах рапорт деннад заводерча 150 болхлочо, шийтта бригада коллективо. Царех я Егоров Григоре регулировщикий, Новицкая Валентина Васильевнай радиомонтажникий, Алехин Анатолий нерте латтача токарий, Мостовой Анатолеи Ступников Александреи кулгалдечи фрезеровщикий слесарийи бригадий коллективаш. Цар хьаеш йола продукци дикен тlехдинен мара ца халарах ОТК тlаьхожам боацаш дlайохийт.

ХЬУВКЪАМ-85

МАССАРЕЛ ХЬАЛХА

Сунженски района «Победа» яхача колхоза Федюкин Александр Ивановича кулгалдеча № 1 йолча бригада кхаш лeладераша районе массарел хьалха цхьайтта балха ди мара ца доадеш, ма бола ялат чуийцар. Хlара гектара тlара 26 центнер кьлар, план 21 центнер йолаш.

Кхаш сиха чах мукъа а доахаш, доакъара хьажнlаш, юха а ка бола ялат, бlаьсти юв культураш дlаера лаьтта кийчде доладир механизатораша.

Из болх беча эвсие ялх агрегат я. Дийнахьек буси шин сменагlа къахьег цар, Хlара трактора тlа шишша саг ва. Дийнахьа къонача — дукха ха йоаццаш механизаторий курсаш лъхачар оах лаьтта, хlаьта байсана — опыт йоккхагlа йолчар.

— Норма кхоачаш ца ешь пхьакка а саг ваш царна юкъе. Хlаьта къаьстта оеса ре къахьег Жуков Анатолий Петровича. Бийсана болх беш норма 3.2 гектар йолаш, 5 гектар оах цо сменагlа, — йоах А. И. Федюнина. — Вакъдар аьлча, цунах тамаш е а эзац. Тиъо шу совгlа ха я цо трактор лелаю. Цхьайтталагlча пятилетка ший план 2 шерах 8 беттан кхоачашъяьй. Коммунист хиларах тарра, из дlадех парте боацача шай новкъосташкара а.

Цул дукха тlехьабусаш бац механизатораш Федюнин Алексей, Морозов Виктор, Анисимов Алексей. Къона бараштa хьалха ва Кузнецов Петр. Бригада стана хьалхашка урагlьаяийта цlе байрах хlанз цар сийна айнь я.

Ялат чуийца мукъадаьннача 1580 гектарах 870 гектар аьха даьккхадар хlанзале.

М. ХАМАТХАНОВ.

СУРТА ТIА: «Победа» колхоза № 1 йолча бригада тоамагlа вола механизатор А. Жуков.

М. МАМЫШЕВА сурт.

РЕПОРТАЖ

КЪОНГАШ ДАЬНА УЛЛУВ ЛАТТ

«Серже́нь-Юртовский» совхоза кхай тlарча стане наха гургlолча моттиге хьалтехай «молни». Цо хоам бу: «Сайдулаев Шахид, Эскирханов Хусейн санна болча опыт йолча механизаторашца яхье а вьяна, селхан комбайнера Ташухаджиев Шамиль-Хадже 52 тонн гаргга ялат аьрдад. Мала варгва цун рекордал тlех?».

Хlанз дилладlа ди да боахаме кlи-марса балхаш дlадоладаь. Цул хьалха комбайнераш кlа чуэцаш хиннаб доалаха уллача «Автуринский» совхое, кхаь денал кlеззига дуккагlа болх бир, хlаьта хlаране 120 тонн совгlа ялат аьрдар. Шоай боахаме ялат кхаьчача цlабаьхкар.

Іай дуьш дола кlа совхое 350 гектар дlалоацаш да. Цох ах совгlа дар хlаназе чуийца даьнная, из болх беш кхо комбайн я. Къахьегама яхье уборочни звеной члеваштa юкъе хьалхе лелаеш ва Ш-Х. Ташухаджиев. Кlимарса балхаш дlадоладеча дениэ 300 тонн ялат аьрдад цо. Ший аргlанара го бaькха а яьна кхай йисте оц цхьа комбайн. Цун сиха тlайода ялат дlакхухьаш йола автомашине, техобслуживане машина, сварка ю аппарат йола трактор.

— Ташухаджиева агрегат я сецар, — йоах совхоза директора Б. Мидаева. — Цунна фу даьд хьажа вай.

— Кха тlой долаш а вийса доацаш а да укхаза, — йоах комбайнеро. — Цудухьа жатка ехай. Новкъостий дика ба са, сиха тоаергьа.

Из ниттa хила а хилар — ах сахьат даьнча Шамиль-Хадже ший болх бе волавелар. Цунна уллув ва ший ни воl: Хьасан — гlонча, ворхlлагlча классе дешаш вола Шаlрани. Тlехьарчо даь «бортмеханик» ва со оал. Техника дика йоаз цунна, комбайн лелаe а хов. Хlаьта а хlанзарчоа из наггахьа мара lохац комбайн лалла, из а цхьан кхай тlара воих кхай тlа дlаюгаш хилча мара хиваш.

— Бахкткхаме хlама да ялат чуэцар, — йоах цунга дас. Цудухьа из гlулакх механизатора говзал бокъонца йоазачоа мара тlадилла мегаргдац. Хьо хlанзчуя тlехьагlа деша а lомавала в везаш ва.

— Шоллагlа аьха да кlа чуэцара професси lомаеш со вола — дувц Шаlране. — Дас из кlезига ха я йоах. Хьасан lомалуш вола пхелагlа шу да, хlинв а гlонча мара вац из.

Эскаре вахавалца Шамиль-Хадже гlонча хинав вокхагlвола воl Шамхан. Цуна а эскаре вода яхача хана мара бокъо яланзар комбайн лелае. Хlанз вийнига дохыйтача маьхата тlа цо язду:

— Цlавеча сай сменинкалла хьаьцаргва из хьо, ялат кхедарал сийле йолаш гlулакх кхы цхьаькха дац.

Шамиль-Хадже ше комбайн лелае волавеннав итт шу хьалха. 28 шу механизатора балха опыт а йолаш. Хlанз из ва боахаме дикагlчарех цаl. Къахьегам а лаьтта а чlоагlа дукхадеза ва.

— Новкъоста агрегат ехача, — дувц Б. Мидаева, — Ташухаджиев цlаккха а юхе гlолла тlехвалац, цунна гlо де отт из. Цун дагадоалар ше толаш хилар дац, коллектива аьттув балар да.

А. УЦИЕВ.

КПСС ОБКОМА ПРЕСС-ЦЕНТРО ХОАМ БУ

ТЕЛЕФОН 2-66-72

Республике кlи-марс чакхбоалаш латт. Хlана кхаш лeладераш гlерт пачхахьалкхен хьалхашкара шоай декхар сийленца кхоачашде — дикал лакха йолаш дола кердa ялат сихен биззача боарамен дlадала.

Тlехника вlаштlехьбаькхаб ца болх Шалински района боахамаша. Цар хlакале пункташка дlадахьийтад лаьрхlачул совгlа 1530 тонн ялат. Дукха хlама ца эшаш деррига дlачудена нlа маьхе долчох да.

Сухалбу ялат дlадалара ачхой-мартановцаша а. 25 июль хьатlаотташ цар дlаденнад пачхаьлкхена 1830 тонн ялат — планал дукхагlа. Дlаденначох дукхагlдола кlа маьлерча сортех да.

Хьалхабараштa юкъе ба Наурски, Шелковской, Грозненски районашкара кхаш леладераш, сиxдаьд балхаш Урус-Мартановски района боахамаша.

Амма тlехьабусараш а болаш ба. Масала, сунженцаша, планагlа дlадала доагlачох 60 процент мара дlаденнадац ялат, кхоалагlа дакъа в хилац Назрановски Малгобекски районашкарча боахамаша заготзерно пункташка дlаденначох. Хlаьта тьаташка дукха ялат lайнад. Лоархlаме да ялат цlендеш йолча машинашка дийнахьа а бус а болх байтар. Ялат сиха дlадалар — боахамий кулгалхойи специалистийн керттера декхар да.

Хьатlадоагlача lаьа лаьрхlа дола доакъар кийчдира балхаш дlахьош да. Оперативни даннегlа 104 эзар тонн хулаш йолча аьлах аргlаш даьд — дlадахача шера цу юкъа хинначул 28.2 эзар тонн дукхагlа.

Цхьабакъда, массанахьа а ма боагllара пайда эцац йол кийчъяра йолча ханех. Масала, Сунженски района боахамаша 4000 тонн гаргга мара йоц lалашъяьяц — шера планагlа хила йоагlачох кхоаза кlезигагlа. Из маьхе дола доакъар лелийтар — керттерчарех декхар да.

Темпаш сихагlа йолаш ду сепаж чуйоллара балхаш. Из хlаьзле соахкарчул 4300 тонн дукхагlа кийчъяьй.

Республика боахамаш тlехьадус баьца хьоар кийчдара. Дlадахача шера 25 июль хьатlаоттaш из 1000 тонн дукхагlа lалашдаьдар.

Кхаш леладерий керттера декхар — кхаш дlа а ца йохийташ ка бола ялат дlадера лаьтташ кийчдар, зaьб ахар. 106 эзар гектар хулаш дола кхаш ча тlера дlа а даькха мукъадаьхад. Гота балхаш шерра дlадоархаде таро хулийт цу гlулакхо. Цхьабакъда, 25 июль хьатlаотташ ка бола ялат дlадера 15 процент хулаш дола кхаш мара кийчдаьдац, хlаьта зaьб аьхий 8 процентах кlезигагlа.

Кхашкара балхаш сихен дикен чакхдаха! Из дениз йолаш къахьега деза лаьттaш лeладераша.

Комсаш—къахьегамхой шун тlа

Комсаш лелаераштa дика шоай говзал. Комсаш толхиннабац укх шера хаоттам. Дlадаха lа шийла хиларо кхы а чоалхавегlа баькхаб цар болх—дlа ца къовлаш йисача йоккхийча майдашка йолхаьй комсаш латаш йола чlоанакаш. Комсаш лелаераша цу халонашта дукхьала оттабаьб дика вlаштlехьбаькха хьинаре къахьегам, ерригa хаььча кхашка минеральни удобренеш тайсай, шоргта кхоачам беш хий дилла, комсаш латаза йола гаьнаш дlаьхай. Ханнахьа чакхдаьхад комсашта lувал дара деррига балхаш. Догlа массаза делха, миллдыю лазара духьала молхаш йийттай.

Цудухьа дика хьахиннай комсаш. Хьалха кхачача сортех йола комсаш чуэца а йолаьй. «Правда», «Северный», «Буруниый» совхозашна, кхыча боахамашка эттаре хьалхе хьаьнина комсаш Грознерча тикашка хьакхаьчай. Раьза болаш дlанийю уж республика столицерча къахьегамхошa.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

Гудермесски медицински инструменташ еча завода коллективо пхийтталагlча июле ворхl бетта план кхоачашъярах рапорт деннад.

Укх шера июль бутт боаш заводерча ялх коммунистии бригадо кхоачашйир цхьаттaлагlча пятилетка задания. Царех я С. Чидигов, В. Нобелев, Н. Зубайраев Р. Захаров, А. Мадагов, Л. Товсултанов нерте лаьтта бригадаш.

Хургlолча коммунистий форума сийна ерригача заводa коллективо нерда декхара социалистически декхараш тlаьйцад: шера иаьа Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически революце 68 шу дузаш кхоачашъяьа.

Н. БОРИСОВ.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюро арчахьарча заседане лаьрхlа вай мехка кхайкхийнача кагийча нахен мехкарашeв дерригача дунен кагирхойн студентийи XII фестивале дакъа лаьцарах йолча ВЛКСМ ЦК информацега. Белгалбаьккхаб дунен дуккхача мехкашкара боагlараш Москве тlаэцара кийчо еш бaь боккха болх. Фестиваль дунен халкъашта юкъе лоархlаме событи хургхилaрахи ерригача континентий кагирхой солидарность дlахо чlоагlъен ядерни тlема духьала, машаран халкъий кхерамзлениен тlехьа лоаттабу къовсам хьинарегlа бе цо новкъостал деттиларахи теш хилар хьа а хайтад.

КПСС ЦК Политбюро хьаллацай республика цхьацца йолча агропромышленний объединенешка управлени а боахам лелабара механизму а эргаьякха товец экономически экспериментaш чакхъяхарах йола РСФСР Министрий Совета, моттигашкарча партийни а советски а органий предложенеш. Тахка лерхl продукци яккхара, кийчъяра, дlалара нердача тайнара планирование яра хьалашка пхьайолча крайшкарчеи областашкарчеи колхозашa, совхозаша, кхыйолча юртбоахама предприятешa бола бера эффентивность, цхьайолча министерствай предприятешa организацешa агропромышленни объединенешка дlалар пайдане хилар. Белгалдаьхад иккъалагlа йола кхаьш кхоачаlъяра экономически ... кийчъяра ... къахьегама коллективий, боахамий кулгалхойи специалистийи производстве иххера хьахулачоа тlехьара материальни безам чlоагlбара долагlулакхаш.

КПСС ЦК-и СССР Министрий Советон 'собаи тlайицаб хьатlайоагlача пятилетке а гlаьатlарча берспективе а торговлен кийъарча кхачани материально-технически база дlахо дегlайоалаеш де лезарех. Цу гlулакха капитальни вложенеш а материальни кхоачамаш а хьожаду. Хьалда декхараш тlадехкад СССР торговле Министерствана а кхыча ведомстваштa а. Белгалдаьккхад оттадаь декхараш кхоачашдеча союзни республикий Компартей ЦК-ша, парте крайкомаша, обкомаша хьинаре дакъа лаца дезалга. Соцам тlа белгалдаьха хlамаш чакхдахаро таро лургья ваха торговлен гlулакхаш дара боарам лакхбе, советски халкъа хьал-таро дlахо лакхъяра наькъа тlа нерда лоархlаме гlа бакиха.

Политбюро дийцад дlахо правопорядок чlоагlъярен lалам лорадарах йола законодательство кхоачашъярен цхьадола дешаш.

КПСС ЦК Политбюро заседане иштта дийцад социалистически а кхыйолча доттагlала а пачхахьалкхенашцара вай мехка бувзенаш лерригlа дегlадоаладарен чlоагlдарен цхьадола дешаш.

НН. З. Х. АРСАНУКАЕВАНА, А. Д. ДЗЕНГОВНА, Л. В. ДИБИРОВНА, Р. И. ИСМАИЛОВАНА, Е. А. ФИЛИППЧЕНКОНА «НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ТОРГОВЛЕ ЗАСЛУЖЕННИ ВОЛХЛО» ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Дуккхача шерашка торговле болх барах, планаши социалистически декхараши кхоачашдеча толамаш дахарах, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах «Нохч-Гlалгlай АССР торговле заслуженни волхло» яха сийлен цlи лойла:

Арсанукаева Зара Хамидовнайна — Ачхой-Мартановски райпо № 2 йолча гастронома заведующена;

Дзейгов Жабраила Ахьмада — ресторанийи нафейи Грозненски треста № 6 йолча кафе куста заведующена;

Дибиров Лалев Бавдиновича — Грозненски райпо № 29 йолча «Промтовары» яхача тика заведующена;

Исмаилова Раиса Ибрагимовнайна — Гудермесски горторга «Мали» яхача тика секце заведующена;

Филипченко Евдокия Алексеевнайна — № 2 йолча «Продтовары» Грозненски объединене № 102 йолча тика заведующена.

Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозный.
1985 шера 25 июль.

НОВ. Т. Г. ОКРОЧКОВАНА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Дуккхача шерашкен беркатен республика торговн системе болх барах а общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах а Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла **Окрочкова** Татьяна Гавриловнайна — РСФСР товарий дикален торговлен пачхахьалкхен инспекце Нохч-Гlалгlай управлене йоккхагlйолча пачхахьалкхен инспектора.

Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозный.
1985 шера 25 июль.

НН. Х. Х. ИСМАИЛОВАНА, С.-Э. ЗУБАЙРАЕВНА, А. А. ТИМОЩУКА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Планаши социалистически декхараши кхоачашдеча, наха гlулакх дара культура лаккхъеча толамаш дахарахи общественни вахаре хьинаре дакъа лацарахи Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла:

Исмаилова Хьава Хьумайдовнайна — Шалински райпорча «Продукты» яхача тика заведующена;

Зубайраев Сайд-Эмина — Грознерча № 1 йолча «Продтовары» Грозненски объединене № 70 йолча тика заведующена;

Тимощук Антонина Андреевнайна — Грозненски столовей треста №12 йолча столове производства заведующена.

Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.
Нохч-Гlалгlай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозный.
1985 шера 25 июль.

ТАХАН МОСКВЕ ХЬАЕЛЛ ДЕРРИГДУНЕН КАГИРХОЙИ СТУДЕНТИЙИ XII ФЕСТИВАЛЬ

(Фестивала хетаь материалаш кеаттеха и газета кхоалагlча оагlо тlа).

Юрта хиннача сходера

ПАТРИОТАШ, ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТАШ КХЕБЕ

Интернациональни, атеистически, тIема - патриотически кхетам баларо кагирхошца беча балха юкъе кертера меттиг дIалаца еза. МоллагIа къамах ца вале а сага сий деш хилар, цунна вошал тIехьа гIулакх леладар — цу тайпара я советски мехка вахача сага оамал, дог-уйла.

Цох лаьца дийцар Сунженски района Орджоникидзевская станицерча пристанционни поселке бахача наха шоай сходе.

— Цу хьакъехьара тахан вай ду къамаьл хила деза дагар оалача хьисапе а воай кхоачамбоацараш дувцаш а, дика традицеш дIахояхьара а уж дукхагIа хилийтара а ле дезарий наьнъаш белгалдоахаш, — аьлар докладчика Сунженски райисполкома председатела заместитела Я. М. Хашагульгова. Идейно - нравственни кхетам, къахьегам безаш хилар, юкъарча гIулакхах бола бехктокхам кхетабар, сий а деш закон лархIар, халонаш ла хар дезале, школе, къахьегама коллективе къовача сага Iамаде дезаш дола хIамаш да.

ТIехкьарча хала районе бахача, тайп-тайпара ханаш йолча наха хьалхашна йийцай Iилман - атеизма актуальни дешаех, дина сектех йола лекцеш, чакхьаьхай кагирхой дискуташ, устни журналаш.

Дина традици а хиива дIаэттад керда обрядаш юкъекхувлилга: торжественни хьале браке регистраци яр, паспорташ комсомольски билеташ дIадалар, Советски Эскаре болха кагирхой накъабехар. Цунца цхьана, кIоалга кхоачамбоацараш дац атеистически кхетам луча. Хала хете а, клубий балха йоагIача бесса юкъекхаьмц атеистически темаех дискуташ елга. Наггахьа мара чакхъяхац Iилман-материалистически темаех йола берашта кхувшбоагIараштен лаьрхIа лекцеш, беседаш. Чакхйоахараш а кIоарга чулоацам болаш хилац. Терхал ца деш дут дезале царна нравственни кхетам балар дийнтад хар.

ДIахо Я. М. Хашагульгова дийцар, района цхьайолча моттигашка къайлагIа вIашагIьекха Кунта - Хьажий мурдий тоабаш хилар. Царна юкъерча наьха дезалашна кхувшбоагIараш шин тайпа дог-уйла йолаш, патриотамаи интернационализман чулоацам харцахьа кхетабеш хул.

Теркам тIабахийта беза наха тIема - патриотически кхетам лулга тоадара. Вай райогне кIезига бац къонгаш дика кхебарах баркал оалаш командираша язду каьхаташ хьарийду дай-нанай. Цхьабакъда, йиселу ца конституционни декхар дизза кхетадеш боацараш а. Цар эхь ду даьнта-ноанашта, школана, района.

КхувшбоагIарий вахаре йоккха событи я Советски Эскаре гIулакх де тIабехар. Цудухьа уж накъабахар дика вIаштIехьданкха деза даьша, халкъа депутатий моттагерча Советана, цар болх беча организацей, предприятей кулгалхоша.

Районни а юрташкарча а культура цIенош бувзам лоаттабу шоай юртахо гIулакх деш волча тIема даьхьаца. «Салте цIаварга хьежача цIагIа» яха сайренаш чакхйоахача хана Iодеш цар толамех дувцаш командираша яздаь каьхаташ.

ХIара зIамсаг эскаре вахa везаш волга цIаккха дицде йиш яц иколас, даьшавоанош. Даьхе дукха еза, цун историе сий де. Наччахьалкхен Герб, Гимн, Советий Мехка Байракх боча хеташ дагалоттае. Iомабе беза.

КIоаргга чулоацам болаш дар сходе халкъа депутатий Орджоникидзевски станични Совета исполкома председатела С. Е. Гридасовас, кхувшбоагIарий гIулакхех йолча районни инспекце начальника Л. С. Габулаевас, района керттерча архитектора А. А. Хашагульговас, станични Совета исполкома секретара В. Н. Корниенкос, участковя инспектора М. И. Кураева даь къамаьлаш.

— Со итт бера нана я. Царех пхиъ эскаре гIулакх даь а хIанзчул тIехьагIа гIулакх де дезаш а да. Сa декхар да Даьхе езаш, шоай Даймехках курал еш, массе а долча къамех бола нах дукхабезаш сай дезал хьалкхебар. Из цIаниха а дицлац сона, дицде йиш а яц, — аьлар поселке яхача Шадыпева Любас.

Сходе цунна «Нана-Турпал» яха медали СССР Лакхехьарча Совета Президиума диплом дIаделар КПСС Сунженски райкома шоллагIча секретара В. П. Кардаильске.

— Советски Эскаре болха кагирхой вай поселкерча цхьаболча дезалашна накъабоах дина Iаьдалах. Из во масал да, — аьлар даьй цIерагIа къамаьл даьча Гайтуниев Хизара.

Даьша шоай тIехье йоагIача тайпара ца кхеяр хала а хеташ къамаьл дир поселке бахарех къаьнагIволча Вышегуров Машарипа.

— Ялх бер да са а. Царех цаI эскаре гIулакх а даь цIавеза.

— Аз доккхал а деш леладу баркал оалаш тIема даькъа командоване дайта каьхат, — аьлар коммуниста Цечоева Рукъета.

Кагирхой цIерагIа сходе къамаьл дир Барахоев Iумара. Даьй дика традицеш сайленца дIахояхьара тIахьийхар цо кагирхой.

Цул тIехьагIа, сходе гулбеннараша лаьрхIар кхувшбоагIараштa тIема - патриотически кхетам лулга цIенхаштта тоаде, цIагIа кхетам балар даьшкара хьадекха, вахара керда советски обрядаш юкъекхувлара дукхагIа йоакхо е.

Сход чакхъяьнначул тIехьагIа В. П. Кардаильске а Я. М. Хашагульгова а къамаьл хилар кагирхошца. Цига дийцар ширдаьнна гIулакхаш дIадахара тIехьара къовсам чIоагIбе безаш хиларах.

Л. ЧАБАЕВ.

Города керттерча базара уллув вIаштIарда шин цIенош хьалдеш йолча СМУ-4 хьнаре къахьегаш ба каменщикаш коммунист Алихаджиева Зурея цун новкъост Виситаева Яхя. Къахьегам дукхабезаш, болча мехкараша 25 — 30 процент тIехкхоачашъю балха нормаш, дика хьалдоть цIенош.

СУРТА ТIА: З. Алихаджиевая Я. Виситаевах.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ХЬЕХАМЧА

1984 шу чакхдала гаргагIертадар. Цу хана Москвера эша кхаъ кхаьчар Грозненски швейни производственни объединене. ЦхьоалагIча филиала хIамаш тегачуп Наумкина Вера Ивановнай цIерагIа «РСФСР заслуженни кагирхой хьехамча» яха цIи цунна яларах из даьхьаьа юкъаш лийгача промышленносте министра яйта телеграмма яр из.

«КIезига къахьийгадац Вера Ивановнас объединене. ХIанз 31-гIа шу доладеннад из цига балха еча дена. Цу юкъа цо биза хIамаш тегараш хила новкъостал даь нах тахан мел дукха ба люш дала хало хургда.

Дика хьехамча хилара сага эшар эггара хьалха цунца болх беча наха сий деши лоархIаши из хилар да. Балха опыта, знанеши шортта долаш я Вера Ивановна. Цудухьа дукха ха я цо резерве болх бу. Фу яхилга да из? Из да цунна баракъа тегара эша еррига балха операцеш йовзилгеи моллагIча чоалхане йолча машина тIа болх бе ховлгеи. Цхьан дешаца аьлча, массаза а эггаре сагатагIа йолча балха участке хул из къахьегаш.

Кагирхошта хьехам телача хана хьай боалал а лакхъе еза, хаддаза тIаькхе ма везий сихха дегIаухача производства хьашташ кхоачашдара знавей боарам лакхбе. Цудухьа Вера Ивановнас бокъла теркам тIабохийт шийн технически говзал лакхъяра.

Наумкинайгара консультацеш эша ух кхьметтел производственни дешара инструкторш, баракъаш тегача дукхача хана дена къахьегаш бола болхлой.

— Цхьа цехе оттаяь керда оборудовани караерзаеш дар сон Вера Ивановнан, — яхаш дагалувц производственни дешара инструктора Л. Грибовас. — Механика кIезиг-дукха цо болх бера хьисап хьадийцар. ХIаьта чоалхане мел дар тхоеш Iомаде дезаш хилар тхо. Наумкина керда машина сихагIа караерзае безам болаш хиларах цун вIаштIехьдаьлар оал. инструкторах сихагIа еррига балха процессаш Iомае. Хьанна хов кхоана а тIехьса йиIнгашта а дIахьеха дезаргдий кердача оборудовани болх мишта бу. тIаькха се хьехамча хиларах тарра со ца ховш юсе доккха Iехь ма дий, йоахар Вера Ивановнас.

Кагирхошта дукхьал баха говзал караерзае гIо даьIац Наумкина. Цо уж Iомабу шоаш хержа професси еза, къахьегам беза, цо уж Iомабу дог-цIена хила, оашача моттиге уллуврчоа гIо де кийча хила. ХIаьта цу тIехь цо еш йола беседаш даьсса хабар а хиле йисац. Хьаьдача гIулакхашца чIоагIъю цо уж. Масала, балха тIа Вера Ивановна эггара хьалха ше хьоккам хиния дIаотта гIерт. Цунна тешал деш да Наумкинайна тийнна совгIаташ, сийлен грамоташ, кьха баркалаш, «Социалистически яхье котъяьнар», «Заслуженни швейник» яха знакаш.

Шийн дукхагIа болча учениканта бIарахьежаш дог гIоадуал хьехамчий. Хьакал дIа болх беш йоалл Абубакарова Яха. Юкъера школа яьккхачул тIехьагIа ера из цехе болх бе. Цхьаккха хIама ховш яцар. Итт шу даьннад цул тIехьагIа. ХIанз Яха ше а я хьехамча. Хьанна хов наггахьа санна шийн хана Вера Ивановнас хьалдаьцаеца де селлара чIоагIа езалургъяргий-теш цунна ше хержа балха говзал.

ВорхI шу да Наумкинайна уллув Гакаева Iайшета болх бу. Из а цун хинна ученица я. ХIаьта хIанз шийн хьехамча санна дикагIйола специалист хиларах тарра резерве я из а. Дика къахьегаш ба кхьбола хIамаш тегараш а. Царех ба Чалдаева Фатима, Тутурова Макка, Асламбекова Луиза, Ивушкина Анита, кхы дукха бараш а. Шийн хана Вера Ивановнай ученицаш хиний нах ба уж.

Цар дег тIара баркал оал шоай йоккхагIа йолча нешийна.

О. ЕВДОКИМОВА.

КПСС XXVII съезда сийна лхье лъиначa Грозненски шурий комбината коллективо ханал хьалха, 27 июне рапорт делар пах бетта плай кхоачашъярах.

Предприятие хьожахаш дика хилара дукха хIама тийша да оборудоване кертгIа болх барах. Цудухьа шийн виан хьинари ца кходеш, хаддаза оборудованега хьожаш ва наладчик Ибишев Iусман.

Ше коммунистически къахьегама ударник хиларах тарра хIаъба дийнахьара норма 120—130 процент кхоачашъю цо.

СУРТА ТIА: наладчик I. Ибишев болх беш воал.

Н. ПЛИЕВА сурт.

Кхоана—торговле болхлой Ди

Наьха хьаштий йоакхо е

Кхоана тиъмалкгIа дезду вай мехка торговле болхлой дIей. Торговлех оал: мехк дегIаахара дола чухьежа книга а барометр а я из. Iедалмите сиха дегIаух торговли вай мехка. ХIара шера вай мехка эц 80 миллиард тайпа хIамаш, хIара дийнахьа тикашка хIама эца баха хул 150—160 миллион саг, юкъарча кхачи организацешка гIулакх ду 120 миллион саг. Дийнахьара товарооборот я цхьа миллиард тарга сома маьха.

Торговли дегIаахара керттера хьокхам ба розничи товарооборот. Наьха доходаш дукхагIа хиларца, хьадеш йола товараш дегIаахарца цхьана дукхагIа хул бахача нахъ дIаниддеш дола товараш, иштта хилар къаьгта хьакьаш дола масалаш доаладе йиш я. 1985 шера хьалхарча ах шера соакка цу хана хиннача Нохч-ГIалгIайчен белкъа бохахарча болхлойи гIулакхерча наьхеи алапи пе процент тIакхийттад. Моттигерча промышленносте торговле дIадахийтад 20,7 миллион сома маьха халкъа эша товараш а соакка цу юкъа хиннача 7 процент дукхагIа. Хьайбай продукташ йохкара ах шера план кхоачашъяьй 122 процент, фуаш доххар — 114 процент, шура йохкар — 104 процент. Цо къьагга хьахьокх баха яах товарашца дикагIа Iалашбеш хилар.

Паччахьалкхени кооперативни торговле боарам, юкъара кхача а тIехьа дIалаьрхIача хьалхарча ах шера хиннаб 407 миллион сома маьха, соакка цу юкъа хинначул кхо процент дукхагIа. Цу юкъа дукхагIа деккад дулхи коа тIара оалхазараш 5 процент, шекар 4 процент, машдаьтта 7 процент, чкъаьрий пхи процент, кондитерски изделеш 14 процент, кIадаш яхх процент, лая 12 процент. даьреш 10 процент. телата кога гIирс 16 процент, трикотажни изделеш кхо процент, иштта кхы дI.

Уж товараш дохкача къаьстта дика болх беш йола коллективаш кIезига яц республике. ШоллагIча кварталa итогех РСФСР торговле Министерства, госторговлен потребкооперацен болхлой профсоюза ЦК карара кара тела ЦIе байракхи хьалхара ахчан премии енна цхьоалагIча «Продтовары» яхача объединене № 67 йолча тикана (директор А. А. Бачаев). Товарооборота план кхоачашъяьй цо 105,1 процент, соакка цу хана хинначул 11,8 процент дегIаенай товарооборот. ХIаьта Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советен облсовпрофен карара кара тела ЦIе байракх а луш, шоллагIа ахчан премя хьожаьй «Старогрознефть» НГДУ ОРС № 15 йолча тикана коллективана (заведующий М. А. Гантемиров). «Коммунистически къахьегама коллектив» яха сийлен цIи лелача цо товарооборота план 117,8 процент кхоачашъяьй, соакка хинначул из дегIаенай 22,5 процент. Нохч-ГIалгIай АССР торговле министерствай госторговлен потребкооперацен болхлой профсоюза обкомен карара кара тела ЦIе байракхи кхоалагIа ахчан премии енай шоллагIча «Продтовары» объединене № 149 йолча тика коллективана (директор А. С. Петросян). Цу коллективе болх беш ва 28 коммунистически къахьегама ударник. Иштта Нохч-ГIалгIай АССР торговле министерствай профсоюза обкомен сийлен грамоташ а луш, дика болх беш хиларах белгалъяьхар дукхача тикай коллективаш.

Торговле болхлоша йидарх хьашташ дизза кхоачашдара чIоагIа йоакхо я еш, торговли эрга а йоахаш тоаю. Массе а тийна товараш самообслуживане методах йохкаш да 52,2 процент, сиха дегIаух кредитах товараш дохкилга а, къаьстта телевизораш, холодильникаш, мебель, баракъаш, коврови изделеш, кхыдараш. ДIахо а дегIаухаш я комиссионни торговли. Дикка тоаденнад товарашта реклама елга. ХьалхагIе а даьча заказех кхачан товараш дохкаш я 53 предприяти, промышленни предприятешка заказаш пахагара дIа а ийдеш болх беш я 34 пункт.

Розничи товарооборота план кхоачашъеча бокка лоархIам болаш я оптови предприятеш. Нохч-ГIалгIайчен ерригача оптови предприятеша толаме кхоачашъяьй 1985 шера хьалхарча ах шера планаш. Эггара дикагIа хьокхамаш даьхарех я С. Д. Гадаев керте латтача «Ростекстильторга» предприятеш, Т. Н. Коловас кулгалдеча «Роскультторга» предприятеш.

Уж деррига къахьегама толамаш хьакхоллаш бараш ба бахача наха культурни гIулакх а деш, шоай хьнар кхо ца деш къахьегаш бола торговле болхлой. Республика паччахьалкхени кооперативни торговле болх беш ва 31 эзар саг, царех 23,5 эзар саг совгIа бараш ба кхалнах, 5 эзар совгIа саг кагирхой. БоагI-боагIача хьисапе болхлой дIаниийсбарах дукхача даькъе тийша да торговле болх дикагIа дIабахар. Из гIулакх а дика вIаштIехьданкхад республике. Iалаьмате чIоагIа лоархIаши сийлеши ба къахьегама ветераваш — къьаьна кадраш. ХIанз республике болх беш ва РСФСР торговле заслуженни болхло яха сийлен цIи лелаеш вола 15 болхло, Нохч-ГIалгIай АССР торговле заслуженни болхло яха сийлен цIи лелаеш вола ах бIаь саг, хьаьнала къахьегарах Даьхено орденаши медалаши енна бола бIаьш кагирхой хьехамчаш.

Республика торговле предприятеша цхьа эзар совгIа саг ва «Советски торговле а потребительски кооперацe а отличник» яха знакаш енна. Торговле болхлой цIей деза уж денош РСФСР торговле министерства «Советски торговле отличник» яха знак енай № 2 йолча «Продтовары» 124 тика отдела заведующе заместитела Ахнуева Раиса Гусейновнана. Грозненски универмага секце заведующена Еникеева Дельбар Гельмутдиновнана, «Промтовары» объединене № 19 йолча тика заведующена Мухиева Мехьмада Мадината, кхы дукха бараштa. Тахан торговле хьанала къахьегаш, башха-дика толамаш доахаш бола болхлой дукха ба. Царех ба «Сунжанефть», «Малгобекнефть», «Старогрознефть» НГДУ ОРС-ай тикай заведующеш С. Г. Горчханов, П. Гадаборшев, Д. Х. Темирханов, М. О. Картоев, М. Дахаев, А. Н. Воронкина, кхы дукха бараш а.

Парте белгалъяьха планаш толамв кхоачаш а еш, КПСС XXVII съезда сийленца накъабахар торговле болхлой сийлен декхар да. Из дина кхета а деш шоай хьнари низи кхо ца беш къахьегаш йидерхошта культурни гIулакх деши ба уж.

В. ГАЖАЕВ,
Нохч-ГIалгIай АССР торговле министра заместитель.

КПСС XXVII съезда накъодолхаш

ЭРГАДАРГДА КОМСАШ ЛЕЛАЕЛГА

КПСС ЦК Политбюро аргIанарча заседане дийцад «ЧхьегIари къаранъи арахецилга кIезигдарда дувзадена совхех, комарех, комсех дикагIа пайда эцара де дезараш. ЧхьегIарем спиртен промышленноста цхьайола предприятеш наха хоатташ йола продукци арахецарга яха, бахача нахага дукхагIа керда соп, комараш, комсаш йохка лаьрхIад.

«Чеченингушвино» объединене начальникаца А. М. Коневаца вIашагIкхейтта волаш тха корреспондента цунгара дийтар партен паччахьалкхени тIехьарча решенешца дувзадена объединене балха хулача хувцамех дувцар.

— Халкъа боахама кхьча доантошна а санна, доккхий хувцамаш хул тха боахамашка, — аьлар нов. Конева. — Производства деррига доакъош дегIадоаладара, продукце деррига тайпаш дукхагIа арахецара, цар динал лакхъяра, продукцега дIадодар кIезигагIа хилийтара тIадерзадь а да уж. Тхо гIерт массанахьа Iилман - технически прогресс дегIаехар сихде, дерригача боарамашка — боахама директоргара болхлочунга кхаччалца къахьегама, балха, лаьрхIар кхоачашдара а технологически а дисциплина чIоагIъе. Цу балха керттера теркам тIабохийт дикала, дукхала а ца бохийташ.

Уж декхараш кхоачашдеча бокка лоархIам болаш да доакъой коллективаш къахьегам вIашагIболлара прогрессивни формага — йизза хозрасчет йолча бригадиподрядага яхар. Цу оагIорахьа чакхдаьхача гIулакхаша хIаьзаехьа таро ду дикка болх тоабе.

ДIадахача шера комсаш лелераша чу а ийца паччахьалкхена дIаенна 92,5 эзар тонн комсаш, лурчагIачул 30 эзар тонн дукхагIа. МукIарал де доагIа кхы а дукхагIа комсаш кхее йиш хинна хиларах. Фуд новкъадьиннар? Волхлой ца тоъар да. Из бахьан долаш дIаьхлу комсаш чуэцилга, дукха комсаш йов. Дукха зе хул боахамашта комсашца шекар кIезига хиларах а. Алхха из бахьан долаш еннай 221 эзар сома маьха продукци (хьалхарча шерашкарчул из кIезигагIа яле а).

Доккхий хувцамаш хул ала йиш я тха керттерча даькъе—комсаш лелеча. Укхаза боккхача лоархIаме да сихагIа Iилман - технически прогресс юкъейоалаяр. Ерригача совхозашка хIанз Iомаеш я геленджикски методах комсий куст кийчъяра опыт, из юкъейоалаяра кийчо еш а ба. Цо фу лу? Комсий хIара гектара тIара чуэца хьувкъам лакхбу 300 центнерага дIакхоачаш — соакка совхозашка баьккхачул иттазза дукхагIа хул из. Цул совгIа комсаш леларя дукхха кIезигагIа нах эшаргба, хIана аьлча, цу тайпара кийчйича 25 гектарага кхоачаш комсаш лелае могаргда цхьан сага. ХIаьта из бокха лоархIам болаш да, массе а хана болх бе нах ца тоъар теркалдича.

Механизаци е лаьрхIад комсий гаьнаш яIаре. Цо а таро лургья 10—15-зза къахьегама овсарле лакхъе. Иштта механизаци е лаьрхIад бIаьсти тIальнна совйола ткъоврона дIаяхара балха.

Цхьайола плантацеш комбайнашца чуэцаргйолаш кийчъеш ба комсаш лелераш. Комсаш чуэца хьалхара комбайнаш йолаш я. Iилман - технически прогресс юкъейоалаярца дувзадена да тIадамашца (шпельни) комсашта хий деттилга а.

Комсаш — зIамигачарна а боккхийчарна а оашаш диетически продукт я. Укх шеральца кIезига дIакхоачар из нахага. Кхеза кийчйора комсех наха пайдане йола продукташ я. Кхьметтел хьувкъам чуэцача хана а хилацар Грозне бахача наха оашача боараме эша комсаш. Цу деша кIезига йоакхо яр бахьан долаш дар из.

ХIанз гIулакхаш хувцаденнад. Вахаро дIадех бIарчача шера наха комсаш, цун сокаш, компоташ, кишмиш, кхьйола продукташ хилийтар. Из декхар кхоачашдара комсаш лелаелга эргадаккха, дукха предприятеш хьалъе лаьрхIад. Укх шера дIайогIа лерхI шин эзар гектара тIа дикагIча столовей сортех йола комсаш. Шин-кхьа шера ерригача комсашта юкъе 40 процентага дIакхоачаве лерхI цу сортех йола комсаш. Уж хургья тайп-тайпарча хенашка кхачаш, июле дена гуйре чакхъяллалца керда комсаш хургйолаш. Городашка а юрташка а бахача нахага йокха йиш хургья 10—12 эзар тонн комсаш, хIанз цхьа эзар тонн а ца йохкача.

ТIехьа ца доалийташ къоастаде дезаш да 30 эзар тонн комсаш лоаттае йиш хургйола моттигаш, керда а гIоръель а комсаш хургйолаш.

Кишмиш кийчъеча комсий сорташ вIаштIехьдиха а лаьрхIад боахамаша. Уж лохаш ба хIанз специалисташ.

Нахага комсаш йохкилга вIаштIехьдаккхара хьалъе еза 10—15 хана йола павильонаш, хIанзарча торговлен техникаца Iелашъяь фирменни тика, тара кийчъю завод. Цу гIулакха хила беза низ бола авторефрежираторни боахам. 450 автомашина йолаш. ТIаккха вIаштIехьдаргда кха — тика яхача принципах болх дIаоттабе.

Къаьстта лоархIаме да сокаш кийчъелга. Цу гIулакха комсаш кхее еза ядохимикаташ ца етташ. Зе реча хIамашцара къовсам биологически методашца лелабе беза. Иштта кхельча комсех яьккха сок хургья наьха унахцIено чIоагIъеш.

Укх шера чуэцача комсех сок яккхара эша кийчо ю виз болашагIа йолча Наурски, Калиновски, Червленски чхьагIар доаккхача заводашка. ХIаьта из гIулакх дувзадена да дукха керда техникаи лахарцен дIаоттаярцеи, транспортаца, дукха кхычунца. Юкъейоалае еза сокаш чуйотта хьалха латта автоматизировани технологи.

Ховш ма хиллара, мехка промышленни центрашта дукхагIа комсаш лоаттаераш та юкъе я Нохч-ГIалгIайче. Укхаза а юкъедовладе деза хьалха латтача контейнерно-пакетни хьисапе комсаш дIакхухьилга. Алхха цо таро лургья комсаш а кхьйола продукци а талха ца телхийташ, це къьаьсттача машинашкъа вагонашка, холодильникашка, гIоразеча цехашка дIакхачийта.

Комсаш лелаелга эргадоаккхача кхыдола дешаш а хьалхашка отта тарлу. Уж а цо ца деш сихха къестаде дезаргда.

Укх шера объединене боахамашка чуэца лерхI 60 эзар совгIа тонн комсаш, царна юкъе столовей сортех йиъ эзар тонн а йолаш. Ерригача комсий 40 процентах сокаш яха лерхI. Из чоалхане бехктокхамеи декхар да. Бакъда, кхоачаш ца дича даргдолаш дац. Из кхоачашдари тIадерзаяь да хIапа эзараш нах болча «Чеченингушвино» объединене коллектива деррига низаш. Цу тIехьа шозлта новкъостал хургда аьнна хет комсаш лелераштa. ХIана аьлча, цар кхоачашдер тIехьадалийта йиш йоаца дерригача халкъа юкъара декхар да. Дукха ха йисаяц комсаш чуэца. Тахан а тIехьа хьаяха йолаьйй хьалха кхачараш.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совете

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета аргIанарча заседане йийцай 1985 шера хьалхарча ах бетта республика экономически а социально а дегIаахара план кхоачашъяра итогаш. Белгалдаьккхад. бIарчча хьашшача промышленни продукци маьхальяккхара план 100,1 процент кхоачашъяьлга, цу юкъе республика Министрий Совета чуйоагIача промышленносто 105,3 процент кхоачашъяьлга. Продукци маьхальяккхара боарам 7,1 процент лакхбеннаб дIадахача шера цу ханаца нийсбача.

Республико кхоачашъяьй юртбоахама продукци кийчъяра паччахьалкхен планаш доахани коатIара оалхазараши доххара 122 процент, шура —104 процент, фуаш—114 процент, тха — 105 процент.

Цунца цхьана цхьайолча министерствашен ведомствашен Iалашъяьяц планех дола шера декхараш дизза кхоачашдара эша сухалаш.

Министрий Совето министерствашка, ведомствашка, горисполкомашка райисполкомашка декхарийла яьй 1985 шерара планаши тIаьйца социалистически декхараши кхоачашдара а тIехккхоачашдара а эша гIулакхаш чакхдаха, цхьайтталегIа пятилетка чакхйоала шу толаме йистедаккха.

Министрий Совето дийцад общественни порядок Iалашъечарен бокъонаш телхаерашца къовсам лоаттабечарен шоай лоIамерча халкъа дружинай лоархIам лакхбарах йола партен паччахьалкхени решенеш кхоачашъеш халкъа депутатий Заводской а Ачхой - Мартановски а районни Советий исполкомаша беча балхах дола дош.

Белгалдаьккхадар цу исполкомаша. «Общественни порядок лораетара шоай лоIамерча халкъа дружинай болх дIахо тоабара» хьакъехьарча КПСС ЦК-и СССР Министрий Советен сацамага хьежжа шоай компетенце боарамах шоай лоIамерча халкъа дружинашта кулгалдела, уж чIоагIъяран шеръяраш цхьадола гIулакхаш чакхдоахилга.

Цунца цхьана Министрий Совето белгалдаьд, общественни порядок лорара гIулакх райисполкомаша кхоачам болаш кIоарген хьадаа ца леладелга, дийнача организаторски балха метта решенеш тIаьйелга. Дружинай балха дизза законаш чакхдоахилга Iалашдац, эсала леладу правопорядок лораеча дакъа доацача паччахьалкхен органашцарен общественни организацешцарен цар бувзамаш вIаштIехьдахара гIулакх. Геттара кIезига ледуй I дружинай командираша, штабий начальникаша, хIаьта иштта предприятей, учрежденей, организацей кулгалхоша дружинай балхах еча отчеташкен хоамашкен. Во лелаьу халкъа дружинаш материально-технически Iалашъелга.

Шоашта тIадехка декхараш кхоачашдац дружинай районни штабаша, болх планагIа лелабац цар. БоагIача боараме вIаштIехьдаьккхадац дружинай кулгалхой Iомабелга.

Чурча гIулакхий отделаша шоашкара доагIар даьлац шоай лоIамерча халкъа дружинашца хIара дийнахьа цхьана гIулакхаш леладелга Iалашдара, кхоачам болаш вIаштIехьдаьккхадац дружинашта правовой кхетам балари уж Iомабелгеи.

Цу дерригe белгала лаьгIаьб бокъонаш телхаерашта духьалара халкъа дружинай болх.

Министрий Совето кхоачам боацаш лаьрхIаб общественни порядок Iалашъечарен бокъонаш телхаерашца къовсам лоаттабечарен шоай лоIамерча халкъа дружинай лоархIам лакхбарах йола партен паччахьалкхени решенеш кхоачашъеш Заводской а Ачхой - Мартановски а райисполкомаша беш бола болх. Царгара хьадийхад бокъонаш телхаяра профилактика еш, къаьстта кхувшбоагIараштa юкъе, халкъа дружинаша беча балха эффективность дIахо лакхъяра хьадда гIулакхаш нийчделгеи чакхдоахилгеи.

Цу гIулакха могадаьд дружинаш вIашагIйоххаш, цар болх дIаоттабеш беча организационни балха хьалхара районни штабий бехктокхам лакхбелга. Лакхбе беза болхахама кулгалхошкара хьадехара боарам а. дружинаш вIашагIйоххача. дружинникаш совгIаташца белгалбоахача законаш кхоачашдара, хIаьта иштта дружинашкара дисциплина, правопорядок лораеш цар беча балха хьалхара биэза бехктокхам царна тIабужаш хилар кхета а деш. Шоай лоIамерча халкъа дружинашта болх бе эша инвентари мебели йолаш моттигаш Iалашъяра доагIар де.

НГIАССР чурча гIулакхий министерство декхарийла я, шоай лоIамерча халкъа дружинашца милице ца хаддаш цхьана гIулакхаш леладелга вIаштIехьданкхара бехктокхаме бола ше къаьстта болхлой къоастабе чурча гIулакхий органашка. Милице бехктокхамеча болхлоша дружинникашта патрулироване арабоалалехьа массе а хана инструктаж елга Iалашде. Из порядок толхаь чурча гIулакхий районни (городской) отделий кулгалхой лерача бехктокхаме оза.

Шоай лоIамерча халкъа дружинай Нохч - ГIалгIай республикански штабо чIоагIде деза ДДН районни штабий балха тIахьожам лоаттабелга, гIучацаьнна кхоачамбоацараш дIадахара хиннахьа гIулакхаш чакхдаьа деза, массе а хана царна эша новкъостал де деза.

Министрий Совето хIажа а хьежа чIоагIйир цхьайттазлагIа хержача РСФСР Лакхехьарча Совета депутаташтен бархIазлагIа хержача Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташтен республикерча харжархоша денна наказаш кхоачашдеш чакхдоахача гIулакхий планаш.

КЪОНАЛА ЦІЕЙ

Р. ТЕСАЕВАЙ сурт.

Марша йоагІийла, фестиваль!

XII Дерригдуьнен яр... Из хьаьллагга хьежаш бар дерригача дуьнен тІера кагирхой. Цуьнга кийчлуш бар Нохч-ГІалгІайчоьнера кагийнах а мехкарий а.

ТІаьхьийчу къахьегамца, дешарца цу форуме дакъа лаца бокъо яьккхар город Назрановерча Алриев ГІайура цІерагІча «Электроинструмент» завода слесарь-инструментальщика, СССР Лакхехьарча Совета депутата Халтуев ТІахІира, Ножай-Юрта районерча тхьамка лелаеш йолча, СССР Лакхехьарча Совета депутата Байсуркаева Яхийтас, СССР 50 шу кхачара цІерагІча химзавода аппаратчица, РСФСР Лакхехьарча Совета депутата Шевердина Галинас, Старогрозненски УБР бурильщика, ВЛКСМ ЦК члена Харин Александра, М. Д. Миллионщикова цІерагІча мехкдаьтта института студента Гришенков Владимира. Царца цхьана вай республика делегацина ба тахан фестивале ВЛКСМ обкома хьалхара секретарь Л. Касаев, комсомола Октябрьски райкома хьалхара секретарь С. Бакнуров.

Хьинаре дакъа лоьцур советски кагирхоша тахан вай столице — городе Москве [illegible] студентийн кагирхойн XII Дерригдуьнен фестивале кийчлуш. Дуккъал цхьан Ерригсоюзни субботникна даьккха 40 миллион сом хьоьхадир фестивала фонде.

Дерригдуьнен фестиваль — из хІора хьалха машар баьхьан дуьне тІа латтача къовсама проблемаш хеташ политически форум. Цул совгІа, цуьна чуйоагІа тайп-тайпара культура, спортивни, туристически программаш.

Фестивале гулбенначаьраша дийнахь лоацаргда митингаш, концерташка, карнавалашка, заседанеш. Царна юкъе хургба Нохч-ГІалгІайчен вихалаш а. Вай республикерча кагирхой дуккхача мехкашкарча кагийча нахацен мехкарашцен дукха вІашагІкхетараш хургда, цига цар дуьнаргда шоай нахарах, къахьегамах. ВІашин доттагІал тоссаргда. Дага а доацаш сиха чакхьаргба фестиваль. ЦІебаьхкача дукха хургда цар шоай новкъостешта дуьцар, их а чІоагІагІа хьинар айденна къахьегаргда, дешаргда. ХІана аьлча, фестиваль кагирхой хьинар айдара йовзаш синкъа а.

Марша йоагІийла, фестиваль! Марша доагІалда, дерригача дуьнен тІерча кагирхой цІай!

Аьттув балба!

Республике дика бовзаш ба Нурадилов Ханпаший цІерагІча Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен театра гІалгІай труппа актераш, Ленински комсомола, республикански преме лауреаташ Бекоев ИбрахІами Наурбиев Русланий. ІалаьмагІе хьинаре болх бир цар а цу трупперча актрисас Кодзоева Дутурхана а соцхьа а укх шера а Даймехка тІом тІа советски халкъо Котало яьккха 40 шу дизара вакъаболлаш. Нохч-ГІалгІай а кхыча а авторий стихаш, иллеш юкъедоагІаш шоаш кийчъа тематически программа гойташ уж хилар школашка, профессионально-технически училищашка, техникумашка, вузашка, производствени предприятешка, кхычахьа.

Обществени вахаре ишта доккха дакъа лацарах ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкомо Московски фестивале хьажабаьб уж.

XII Дерригдуьнен халкъашта юкъерча студентийн кагирхойн фестивале хургйолаш йолча Нохч-ГІалгІай АССР хетальча культурни мероприятешка, республика кхыча вокалашца цхьана цига дакъа лоацаш хургба кьона артисташ.

А. БЕК.

ИНТЕРВЬЮ

Кагирхойн студентийн Дерригдуьнен XII фестивале Москве яхай Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен филармоне «Зама» яха эстрадни ансамбль. Туристически группа творчески состава юкъе яхай из. Тха корреспондента къамаьл хилар ансамбла кулгалхочуица Димаев ІаьхІидца уж цига дІабахалехьа.

— Фу программа кийчъяь оаш фестивалерча хьалхшонта?

— Из хеталь я Сийлахьча Коталон 40 шу дизаран Дерригдуьнен XII фестивалан. Цунна юкъе да довзаш дола а дукха ха йоаццаш хьахкелла а иллеш. Тхона хоза хеташ да «Казакаш Верлиже» яха илли — из да эшаьча рейхстага юкъе гІолла котбаьннараш мишта бола, моастагІа эша а ваь яьккха котало халкъо мишта езъю дуьцаш. Тха фестивальни репертуаре да вай мехкахочун — композитора Шахбулатов Іаднана «КІанташи тІемах дуьц», Д. Тухманова «Топ ца кхесса ди», В. Соловьев-Седойя «Если бы парни всей земли» яха иллеш.

— Дукхьал шун шоай коллектива хьахина иллеш дий оаш кийчъаьча репертуаре?

— Царех цаІ да наха чІоагІа дезаденна, Муталиев ІаьлІхана стихаех даьккха «Дагалаттар» яхар. Из лакхар дехаи зайнаш уж тхога. Дерригача дуьнев тІера хламаш вІашин гаргоаза лаза. ТІаккха дІаяргьа Іаьрка оагІонаш йоах цу илле. Массанена а ма безий малх, дуне, нана... Цу массадолчох да тха солистка — НГІАССР заслуженни артистка Дадашева Тамарес дІалокхаредола А. Кусаева стихаех даьккха «Машар бахьан!» яха илли.

Тха иллей тематика форума тІема дукъаларча кхевица йоагІаш я.

— Кхы малаш ба шун ансамбла юкъе?

— Фестивале шоай говзал гойташ хургба кагирхой — Абдулхамидов Руслан, Алиев Мухьмад, Бадаев Іумар, Мейситов Башир, Димаев Іамарбек. Уж санна доза вІашагІкхетараш массанена а пайдана да дуьнен нагирхой мишта бах, даьша лорабаьча машара тІехьа лоаттабеча къовсаме цар фу дакъа лоац хорагда.

* * *

Республика творчески кагирхой составана фестивале ва къона художник Алмазов Шемсуди.

Москве из вахалехьа тха корреспондента къамаьл хилар цунца.

— XII Дерригдуьненчун девиз я «ДоттагІал, машар, империализмана дуьхьала солидарность». Цу темах даь вІалла балхаш дий хьа?

— Фестивале аз хьо хьалхагІа аз дийхка «Аяка нхор», «Хьаст» яха картинаш. Цар тІа доашхаш да таханара вай гІоза вахар.

— Массане а дукха дуьц хьа «Бресте баша дув» яха картина...

— Из а хьо аз фестивале. Цун идея дика йоашх цун тиллача цІеро. Бресте из дув буараш ба, пхга ца бовш бисараш. Вожаш, Даьхен вІамига лаьтта чІегилг моастагІчох лораеш байнаб. Дийна бисараша дуа буъ байначa новкъосташта а Даьхенца а хьалхашка шоай декхар диза кхоачаше. Патриотически темах лаьаьл из. БІарча шера болх бир аз цу тІа, бакъда, из тема сона дагайоалла дукха ха яр.

Творчески командироане вахa Бресте хилар со, хьовшал тессар цу бирсача шерашка цига хиннараща. Бреста турпалашта юкъе дукха хиннаб Нохч-ГІалгІайчен къонгаш а. Советски бІухошта юкъе шоай питам тасса гІерташ хиннача фашисташта интернационализма урок гойтар вай бІухоша. Са полотно тІара бар тІехьара тІом ба. МоастагІчунна мара ца болхаш, майра латташ шоай синош дІалу патриоташ. ТІехьашкахьа бовла, аьнна, приказ лар царга, бакъда, уж тІехьашкахьа балаьзар...

Москве аз хьо «ГІалаш еш бараш» яха сурт а. БІаьшерагара бІаьшерага бувлаш гІалаш еш хьабаьхкаб кавказцаш. Цхьа цаІ ньяц цар тІом бе дагахьа — тІема дуьхьала, тІемах лоравала лий.

— Хьай коллегашца — искусства болхлошца вІашагІкхетараш хургда хьа [illegible]...

— Хургда, царех вокхий вош а ва со. Са кхоллам, дикагІча оагІорахьа дегІабоалабе цар сайна гІо дергда аьнна а хет сона.

Ф. НАСЫРОВА.

«Орга» — Москве

— Уж — шоазткъа къона болхло, студент, дешархо — иллеца доттагІал долаш ва. Дерригдуьнен кагирхой XII фестивале, из хьаьллаш а дІакъовлаш а хургба уж. Центральни телевиденье фильм доахнача дакъа а лоацаргда.

Республика Ленински комсомола преме лауреат «Орга» яха халкъара ансамбль — къона коллектив я, бакъда, цун хІинзале шиъ биографи а истори а да. ХІавзчул итт шу хьалха В. И. Ленина цІерагІча культура Двореце вера «Вайнах» яхача ансамблера халкъархо А. Ахметов, цо хьакхеллар хореографически ансамбль. Цхьан хана из ше а вар, из санна йолча республике цІи хевача Урус-Мартанерча Кагиров Донкаs кулгалдеча самодеятельни коллективе халхавуьлаш. ЦигагІа дІаболабелар Ахметова, халхархочун никъ. Цучча дагадоагІа Кавказа халкъий ноача халхараш кІаьнкашта мел дукха дезар, кхуьнбоагІарий терхам халъа хореографе мишта тІаоар.

ЛаьрххІа фестивала кийчъьача «Орга» кердача программе да «Кхаь доттагІчун халхар». Из кхоачашду ансамбла солисташа Орцуев Зелимхана, Алиев Шамсудина, Джамалдаев Мухьмада. Ансамбль вІашагІъеллача дешошка дено цун доакъошхой ба уж. Зелимхан техникум чакх а яьккха, хІанз заочно политехнически институте дешаш ва. Мухьмад ансамблера Эскара гІулакх а даь цІавеначул тІехьагІа милице болх беш ва, заочно мехкдаьтта института деша а дешаш, Шамсудина дукха ха йоаццаш Ростове гІишлонхочун диплома хьашта хьай, бакъда, ансамбле болх бе [illegible].

Кагийча наха истий кхувларца кхалнах дукхагІа хул ансамбле — шоай истий тьакхул цар укхаза.

Москве дІаяхале ансамбло концерт оттадир Гудермеса къахьегамхошта хьалхашка. Цо гойтар хоза программа. Московски зрителашта а фестивала хьашашта а бІаргагургда «ГІалаьна улдув» яха нохч-гІалгІай халхар, кагирхой, гІалгІай, нохчий мехкарий «Зелаг», хІинрий, аварций халхараш.

ХІара кавказски ансамбла программе хул традиционни а хилаа дІазта массехк номер. Царех да ансамбла «Хьаст юкъе вІашагІкхетар», «Женатый холостяк», «Сакъердаме жаІуй» яхараш. Цу композицей постановщика — ансамбла кулгалхочо А. Ахметова шиъ тайп-ара керда гола тохай сюжета. Масала «Сакъердаме жаІуй» яхача халхарца хьагойт цІен гаьна бале а шоайла вІаши бегаш беш бола кагий нах. Из шиъ тайпара театр, бакха ди чакдаьхнача тІехьагІара саьІара ритуал я.

«Орга» коллектив вІашагІкхийтта дукха ха яла а, хІанз дукха керда доакъашхой ба цуна юкъе. Цхьабакъда, цІераш яха дов шоай хьинарца, безамца из толамашка кхийлача бокхагІбарий. Царех ва лакхе вай цІи яьккха ВАЗ-а болхло, Ставропольски политехнически института студент, Къулбаседа-ХІирий АССР культура заслуженни болхло Орцуев Зелимхан, медсестра — ансамбла солистка Бедиова Галина, йоккхагІйола пионервожати, пединститута студентка Магомаева Яха, Алиев Шамсудин, Джамалдаев Мухьмад, Сагев ІлІса.

В. АЛМАЗОВА.

Кагирхой вахарах

Дуьнен кагирхой форуме аггара хьалха кийслуш ва Нохч-ГІалгІайчен телевидене къона режиссер Льянов Ратмир.

Цо даьхача «КІоабга горизонт», «Воккхача саго га дІаегІакр» (из фильм цо оттадир Къулбаседа - ХІирийчонерча режиссерaца Мерцуп Робертаца цхьана) яхача фильмай лакха мах бир укх шера январь бетта ше дІайихьача «Документальни экран» яхача передаче къамаьл деш поэта Рождественский Роберта.

Вернате хилар Ратмир ер тІеххьара шераш. Цо даьккхар «Нана» яха фильм. Сийлахь-йоккхача Коталон 40 шу дизара хетаь «Цу хана а массаза а» яха киноочеркаш.

Ратмира даьккхар соалха Грозне хиннача советски а лаосски а кагирхой доттагІала цхьоалагІча вІашагІкхетара митингах доза фильм.

Фестивальни культурни программа хеталь цо кийчъяй «Нохч-ГІалгІайчен дия» яха кинопрограмма. Цу тІа дуьц вай республика кагирхой вахарах, къахьегамах.

М. РАМЗАНОВА.

ТЕЛЕГРАММАШ

Дукха ха йоаццаш советски кагирхой Ден хетадь субботник чакхдоеккхаш даькка 150 туме кагирхой форума чотех дІадехьийтар № 1436 йолча автоколонна къоначa шофераша. Цу дийнахьа хьинаре къахьегаца белгаоаьлар Беков Іаьла, Маймский Геннадий, кхьбараш.

* * *

XII Дерригдуьненчое хеталь субботник йир вай республике къахьегаи болча болгарски гІишлонхоша. Грознера объекташ хьинаеш бар уж. Цу дийнахьа котало болгахкар Андреев Андреас кулгалдеча монтажникий бригадерчеи Цветанов Христоса кулгалдеча сварщикий бригадерчен комсомольско-кагирхой коллективаша.

* * *

Дика инициатив вьрмар фестиваль хьаеллалехьа «Чеченингушплодовощхоз» яхача объединене комсомольски организаце.

Кагирхоша лаьрхІад укх бІарчача шера хІара бетта шоеш яаш долча алапех цхьаццие процент Советски Машара фонде дІачутела.

* * *

Фестивала фонда 1070 сом дІечуделар № 1 болча «Продтовары» яхача объединене комсомольцаша. Цецоха комсомольски организацешна лектораша фестивальни болами лаьца лекцеш йоийлар.

* * *

Фестивалега кийчлуш хьинаре къахьегаш хилар Урус-Мартана районера школьникаш. Иштта, «мерза» ярмарка чакхъяьккхар Алхазуроверча юкъерча школерча дешархоша. Цига даьккха 22 туме цар дІахьодадир фестивала фонде.

ПОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Никарагуа контрреволюцена дуьхьаларча къовсаме боккха лоархІам болаш да чурча гІулакхий министерства доайхоаш. Сандинистски халкъа эскара бІухоиш «милисианос» отрядашцен цхьана республика лораеш Іалашдеча дукъа да уж.

СУРТА ТІА: тІом бисте баьнначул тІехьагІа чурча гІулакхий министерства доайхой бІухой.

Г. НАДЕЖДИНА сурт. ТАСС фотохроника.

АПН корреспонденташа хоамаш ду

КХОАНЕ ДІАДАХАЧУНЦАРА ЛЕХАШ ХИЛЧА

ШоллагІа Дерригдуьнен тІом йистебаьнна 40 шу дизар хьоа па деш дита лаьрхІар Малхбузене цхьацаболчар. Бакъда Японе кхыча тайпара лаьрхІар. Шерра пропагандистски кампани дІайолайир мехка Іаьдала гІоараша, цу событех шоашта белггалара пайда бекха а гІерташ.

Официальни Токио дирижерски гІажилго яххар а деш, мехка пропагандистски централа ю из шин лостамагІа. Довзол арахьарча аудиторен лаьрхІача вариантах Тайжача океане доикх зулам ду тІом болабь японски воеищина мичча бесса а цІеръе гІерт. Кореа, Китае, Къулба-Малхбоалеш Азе японски бІухоша даь зуламаш ма могга кІезигду е вІаьла хиннадац, яхаш харцду. Историе учебникаш тІара къарсаиташ лелхийташ хьайоах лоалахарча мехкашка японски оккупанташа лоаттадаьча Іазапах дуьцa оагІош. ТІехь-тІехьагІа дукхагІа терко тІаоз японски пропагандисташа арадаьккхача «Азера кІай колониализм дІаяккхара японски пропагандисташа арадаьккхача «Азера японски халкъа сийлахьча миссех» долча дагадохарашта. «Малхбоален Азе цхьана дегІаахара сийлахьча сфера» кдеца цхьана цІаккха дийлургйоацаш дІаяла езача теоиса ма могга тІатеІаш «паназиатизма» японски варианта таханарча апологеташа тешам боебац Токио тиъама кІала йолча тихоокеански сообщества кийчъаьча нердаьккхан кхыча бесарен йолча довушна чу азиатско-тихоокеански регионa дегІвухa мехкаш чуоза шоай вІаштІехьдаргхилара.

КІезига-дукха кхыча тайпара я японски обывателя лаьрхІа йола пропагандистски штампаш. Тайп-тайпарча статьяш тІа, комментареш тІа, симпозиумашкен вІашагІкхетарашкен аьттехьарча лостамах болча японски политологаша деррига шоайхур ду дуьнен шоллагІча тІема шерашка японски халкъа тІаьтта халонаш хьалхететтара. Бакъда, уж халонаш нийсъяларах японски военщинана, милитаризмана а па беш, Японе тІемa юкъеоздаьча тайп-тайпарча арахьарча низашта бу цар бехк. Цу даьгъе керттера терко тІаоз цар «Японе историе Советски Союза болча кІезачи лоархІаме». Советски эскараша Квантунски арми эшачa юкъа йохаьро тахан а тІехь берзишт кхуза антисоветски лостамагІа бола японски политологаш.

Советски Союзах хаддаиза доацараш дуьц цар. Японски ловзо тІема шерашка а цул тІехьагІа а лайнача халонех цуьна бехк дІатІа а боххаш. Океанал декьара дакж совгІо хьаллоацаш хиларах пайда а эцаш таьннарча Малхбоалене тІом чакхбаьлначул тІехьагІа яь урегулировани бокъо йоацаш лий алара идей хьалхатетт японски антисоветчикаш, цьаьккха кІийле йоаца территориальни претензеш дуьхьалтетт Советски Союза.

Ма могга сувсаю национализми шовинизми. ХІара дийнахьа столицаш мехка кхыча городийн улицашка гІолла дІа-юха лел къамаьл бабраккашца хозъяь ультрааьттехьарча организацей агитационни машинаш. Цар низ болча репродукторaш чу гІоллa тІехбуьлача накага лерг къоралеш дІанкхайнаду реваншистски тІахьехамаш, демократически организацей адресагІа яппараш ю, «Сийлахь-йоккха японски империя юхаметтаоттаяр» хьалдех. Книжки тихаш хьалйизаза я Тайжача океана тІа тІом болча шерашка японски салташа гойтача деналах дуьцa сочиненеш. Музыкальни лаькашка чу я цу хана тІема маршаш тІайола пластинкаш. Кинотеатрашка, телевиденье гІолла тІа-тІа дукхагІа гойт японски салтий хестабеш дола фильмаш, цу даькъе берашта кхелетаьраштен лаьрхІа мультфильмаш а долаш. Мехка кагирхой дІанкхетабе гІерт тІеххьара мода шоваткъа шу хьалха японски десантника лелаьча формана тара йола курткаш комбинезонаш йолга.

Цу хьакъехьа геттара хьокхаме я «Дошо кер» яха орден юхаметтаярах йола японски правительства решени. 1890 шера араийца из орден телаш хиннай «тІема арене гойтача деналах». Из совгІат тийннад японски «турпалашта» Корея дІалацарахи Нанкине цІий Іоенхкадарахи, Пирл-Харборахи Къулба-Малхбоален Азе оккупировани территорeш тІа машаре бахача наха топаш еттарахи. Токио хиннача лукен халкъашта юкъерча трибунало судаш ячa тІема зуламхоех дуккхабараш хиннаб «Дошо кер» ордена кавалераш.

1947 шера из орден лелара бокъо дІаяьккхай «Японе керда конституце машарерча дІахетачулла из тарлуш йоацаш». Бакъда таханарча доал деча либерально-демократически парте (ЛДП) кулгалхоша лаьрхІал «из тарлуш доацаръдане а дац аьнна.

Конституци кердаяккха, цун текста тІара машара положенеш хьаьстта чІоагІа японски неомилитаристашта океанал декъарча цар союзникаштен ца езаш ираш а йоахаш, дІаяха кийчлуш я хІанз ЛДП. Цудухьа «Дошо кер» яха орден лелайра официальни бокъо илар. Цуьнцa тайпара долча лаимусови къахьатилга санна, японе чура политически вахаре хулеш хулаш латтара тешал да.

Милитаристски статус йола совгІат юхаметтаоттадара японски правительства решени ца ловш йисаьц. Цу событена жоп луш Японе социалистически парте ЦИК члена Суяно Ивадаре «Майнити» яхача газета тІа яздаьд ЛДП политически курс дІахо а аьттехьа оагІорахьа яьккхар. Японех милитаристски паччахьалкха а гІертар да из яхаш.

С. Ивадаре дешархой теркам тІаоз цхьан тамаш йолча хІамата. Гучадаьннад, орден «Дошо кер» лелае тІема ветеранашта бокъо ялар ал совгІа японски кулгалдеча гІоаараша дІахо йолча хана из орден «самооборона низий» салташта тела аьнна лаьрхІа хилар. ХІаьта орденa статусе тІа белгалдаьккха ма дий, арме дуккхача шерашка гІулакх дарах а йоаццаш, из орден «тІема аренашка гойтача деналах» телаш йолга. ХІаьта малагІча тІема аренашка да ха деза из совгІат «самооборона низий» бІухоша? ХІана аьлча къамаш суверенни бокъо хиларга хьежжа тІема гІухьала кхайкаш ма дий Японе Конституци. Хетартахьа шоай мехка кхоане лІезиг-дукха кхыча тайпара гу хургъ-их ЛДП лидерашта, цун машар безача общественнийчул С. Ивадаре кертагІдоах японски оккупаце «хоаленаш» дика йовзача Азе мехкашка милитаристски совгІат юхаметтаоттадарах мел йоккха негативни резонанс хургъя.

Фу дергда, Японе дерригдуьнен шоллагІча тІем тІа эшаь шоваткъа шу дизар цун ветеранашa деадерга тІема орденаш а ухкаш. Цо хьахьокх историе урокех хІанз а тІехьа японски кулгалхоша шоашта йоагІаш йола выводаш яь ца хилар. ХІаьта геттара кхераме ма дий мехка кхоане цун сий дайначa дІаяхача замах чуьлехар...

Александр ЛАЗАРЕВ,
АПН соб. корр.

Токио.

Шерал совгІа ха я американцаша оттаваь Дуарте Сальвадоре Іаьдала керте вола. Из ше а американски администраце из хьаллоацараш а гІерт цу юкъах Сальвадоре демократи дегІвена, сага бокъонаш кІоаргагІью ха лархІа. ХІаьта цар вІаштІехьдалац бакъдар наха лочкъаде. Мехка кхы а чІоагІагІа дІахохьош да къахьегамхошта прогрессивни интеллигенце никалашта низаш делга. Шоай бІеха гІуланкхаш саццІтаац режима карательни доакъоша цхьана болча бесс болча «нях бовбара эскадронаш».

Партизанашта новкъостал ду аьнна хеташ, цхьа кІезига а ца тешаш хилча нах лулаш дІахухь Сальвадоре. Царна нахаш ду, цуьна бовбу. Сальвадоре бокъо йоацаш нахаш ду, политически дешашта чубекхарашта а. Сага бокъонашта болча сальвадорски комиссе лархІамах, Дуартес доал деча хана шера 1985 туммаш лоаца сарг яйнаш.

СУРТА ТІА: дІа а вига вийнача шиъ воІах елаш я кхалсаг.

ТАСС фотохроника.

КЕРТТЕРА ДЕКХАР

ХІаман доал ца дирца, къаракъаш мелаьваща, прогулщикашца лаьрагІа къовсам лоаттабара дика опыт Іоаьлй «Грознефтеоргсинтез» производственни объединенена чулоагІача производственно-товарни конторa халкъа тІахьожама керттерча группа.

Цуна председатель ва Ю. Савельев. ДоагІар хьадеха ховш, не дІадоладь гІулакх деза чакхдаккхаш хилар аьттув боалийт цо кулгалдеча халкъа тІахьожамхой балха тІа дика тоамаш даха. ХІара члена дахдахаш хьажа балха участок латт. ВІаьрча группа хьаийнача цун керттера декхар мехкдаьттан продукташ хьа ВовргІоаш тІахьожаш мехкдаьттар да.

ПТК халкъа тІахьожамхоша цунца цхьана хаддаиза йоахаш ю мехкдаьтта чакхдоаккхача, электроэнерги, йоахала энерге кхоа бара. Нахаха санна деш а гулгалхоаш цу даькъе мелла гучайоалийте кхы бера цар беш белке бараша таІазар дайт. Хальва тІахьожама группа бахка гІезга гІо даде цу предприяте «комсомольски прожектора». Кагирхоша кастаъста рейдаш ю цехаша, участкашка хьалха хальва тІахьожамаш вІашагІкхетараш лоацалу гучадалархьа кхоачамбоацараш дІадохадир хьажаш, предприяте автотранспорто болх мишта бу толаш, материалашта, энергоресурсашта кхоа бара тІехь рейдаш чакхйоах.

А. АШУРОВ.

«Грознефтеоргсинтез» яхача объединенена чулоагІача ПТК инженер.

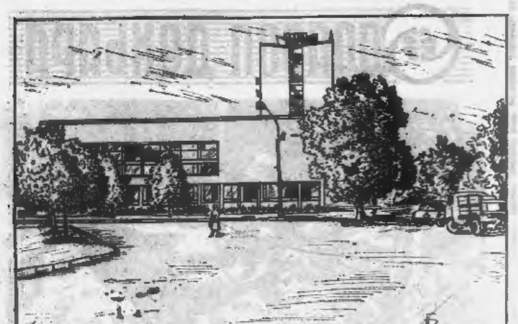

Дувла тхо долча деша

Ше хьайийллача хана дезз мехка халкъа боахама эша дукха говзанчаш арахийцаб тха институто. Царна юкъе ва СССР Iилмай Академе вице-президент хинна академик М. Д. Миллионщиков. Институте я дийнахьара, сайрийнара, заочни отделенеш, ялх факультет, деша отта кийчбара отделени. Заочни факультет дlадоагlаьеллай 1965 шера. Карарча хана студенташ - заочникаш lомабу ворхl тайпарча специальностах.

Сайрийнарча отделене дешаш ба производстве болх а беш лакхера дешар деша беэм бараш.

Институте эггара кьаьнагlчарех я промыслови технологически факультеташ. Цига кийчбу инженераш-мехкдаьттахой.

Геолого - разведочни факультет йиллай 1940-ча шера. Хlанз цига lомаю керда дисциплинаш, масала, разведочни геофизика — лаьтта тахкера хьакъехьа дола Iилма.

Института гlишлошъяра факультете 1978 шера дена кхаь говзалаз инженераш кийчбу. Из факультет йистеяьшхачун йиш я гlишлон организацешна болх бен иа lеш, тайп-тайпарча проектни институташка а къахьега.

Мехкдаьттахимически факультет институте эггара йоккхагlчарех лоархlаш я. Шин профессех специалисташ кийчбу цига. Инженер-механик, — из конструктор, монтажник, тохкамхо ва: цо хьакхолл керда машинаш, агрегаташ.

Институте эггара кьонагlчарех я мехкдаьттий газови промышленноста электрофикаци автоматизаци яра факультет. Цига кийчбу мехкдаьтта промышленносте, проектни организацешна, Iилманхоьама институташка эша специалисташ.

Студенташна дикагlа дешийтара, царех боккхий говзанчаш хилийтара, дукха тайп-тайпара гlулакхаш белталдаьхад институте: студентий Iилман конференцешна, конкурсашка дакъа лецар, рефераташ язъяр, студенческий Iилман - толкама кружокашка ахар. Дукхача кагийча нахен мехкарашен толаме къахьет проектно-конструкторски бюро. Студентий оалеш лакхъяра гlо ду 600 эзар совгlа книжка чудолча библиотеко. Керттерча дешара корпуса иттлагlча этажа тlа дlаийсъьй института вычислительни центр. Укхаза студенташа кийчъю курсовой а дипломни а проекташ.

Института партийни, профсоюзни, комсомольски организацешна йоккха терко ю къахьегам безаш студенташ хьалкхебара. Хlара шера бlаьн кагирхой студенческий гlишлоштъяра ух Карелe а кхьча моттигашка а. Гураьа институто дукхъашха деша эттараш шоай боккхагlо болча повкъосташна республика совхозийн колхозийн болхлошта кхашкара хьувкъам чуэца гlо деш хул.

Самукъадоалаш садоl студенташа. Хlара шера институте чакхйоаккх «Студенческий бlаьсти» яха фестиваль. Цига гойта хlара факультето кийчъю шийй программа. Укхаза шоай хьинар гойт агитбригадашо, эстрадни миниатюрай студенчески театрашa, ашарийн халхарех коллективаша.

Сакъердаме чакхйоах дешача юкъа салаlара сайренаш. хlаьта аьхки студенташа салоl институтa лагерашка, lан каникулаш долаш ух «Цей», «Редант», «Баксан» яхача спортивни базашка.

Спорт езараша мел эша хьалаш вlаштlехьдаьхад институте. Цудухьа тамашийна доц тха дикагlбола спортсменаш мехка бовзаш хилар.

Хlара шера керда кагирхой боагlа тха институте деша. Института барттайпача коллективе безаме тlаэц уж. Тхоаш долча ю даккарга хьсикаш да тхо, хьамсара воккъостий.

И. БАШИРОВ,
академика М. Д. Миллионщикова цlерагlча Грознески мехкдаьтта института доцент.

СУРТА ТlА: института здани.

Г. РУБАНА дилла сурт.

КЕРДАДАРАШ

ДЕШАРА ШЕРАГА КИЙЧЛУ

Дешара кердача шерага дика кийчо яра йоакхо ю Грозненски районе. Цига дlадоагlъеллай 23 дешархой-ремонтни звено. Царна гlо деш ба берий дайи школай шефаш. Къаьстта а дика мискъостах ду школашта шефаш болча «Чеченингушпромдоровощхоз» объединене, № 2 йолча ПМК, «Советская Россия» колхоза, «Молочный 1», «Пригородный» совхозий болхлоша.

Укх шера дукхагlа теркам тlабохийт дешархошта къахьегама кхетам балара, хьалъергьа керда мастерскеш, кабинеташ. Болх беш хургья Йоккхача-Атагlарен Алхан-Калерен школа а юкъара производствени комбинаташ. Чечен-Аулерча № 2 йолча школе хьелларгья швейни мастерской. Швейн-моторесткай говзал караерзаеш хургба 9 — 10-ча классай дешархой.

Дешара кердача шерага кийчо яра балхаш чакхдаьха даьннад Гикалоескерча, Горячеисточненскерча, Комсомольскерча, Петропавловскерча юкъерча школашна. Йоккхача-Атагlа хьалъеш я 624 дешархочоа лаьрхlа керда школа.

1 сентябре районе школашка деша арадаргда 20 эзар гарга бер, царна хьеха боагlаргба къона хьехархой — вай республикерча вузий а педучилищай а выпускникаш.

«ВАЙНАХ» ГАСТРОЛАШКА

Кьулбаседа Кавказа городашка тlоlда шийй гастролаш дlайолаьй цlечакхьалкхтен «Вайнах» яхача ансамбло. Шийй говзал, вайнахьа а Кавказа кхьча кьамий а халхараш довзийтаргда цо Ростове, Краснодаре, Соче бахача наха.

Сентябрь дlаболалуш ансамбла артистий группа гlоргья Яноверча Цукуба яхача городе. Цига хьаеллача «Экспо-85» яхача выставка культурни программана юкъе хургда «Вайнаха» ду массеих халхар.

Ер шу чакхдалале ансамбла гастролаш хургья Чехословаке а.

ДИКА ХОАМ

Нохч-Гlалгlай «Сельхозхимия» яхача объединене цlерагlа Москвера «Россельхозхимегара» дика хоам бенаб. Цу тlа вай мехкахой даькъала бувц цхьайтталагlча пятилетка плая кхоачашъярца.

Укх шера ворхl бетта кхашка 900 эзар тонн органически удобренеш дlайихьай пар. Соахка ду юкъа дlайиохьаред 80 эзар тонн дукхагlа я уж. Районии объединенешта юкъе толаш я Назрановски, Надтеречни, Гудермесски яраш. Уж хьатlадоагlача шера чотагlа къахьегаш я.

Р. АЛИМОВ.

ШОАНА, БЕРАШ!

Берашта дезалургдолш, шар дог чlоагlа гlоздоаккхаргдолаш да дукха ха йоццаш Нохч-Гlалгlай книжни издательствос арахийца Кагерманов Доккий «Ламран а цун доттагlий а» яха керда книжка. Цун юкъедаьхад берех лаьца а цаьрца хетадаь а тайп-тайпара тема ворхl эlамига дувцар.

Из цун хьоалгlа книжка да. Хьалхара ена — стихотворений сборникаш [illegible]. Цу цаl «Бlаьстана зиза» яхар берашта хетаьь стихаш тlайолаш, хlаьта «Лоаман бlаьстий» яхар Даьхех, партех, Машарах, вахарах, кхьабочча дунен тlерча проблемех дувцаш стихаш йоттар.

Иштта, Доккий стихаш эрсийннай тайп-тайпарча чlаь коллективни сборникаш тlа а. Эрсий меттала дийнача берашта а дика йовзаш ба цун хьоллам. Вай республике а кхьчакхьа а арадийннача поэтически сборникашта юкъе я цун стихаш. Эрсий меттала уж стихаш яьзар ва Вольский Сергей.

А. [illegible]

Редактора зам. М. М. ХАМХОЕВ.

Хьамсара эцархой!

Дувла «Промтовары» яхача розничи торгови объединене тикашка. Укхаза дохкаш хургда дешархошта эша товараш: авторучкаш, школьни а юкъара а тетрадаш, микрокалькуляторaш, бос бола кальхат, тетрадашта бетгаргаш, пластилин, угольникаш, линейкаш, портфелаш, дешархой форма, кхыдола товараш.

Тикай адресаш:

«Заря» яхача № 2 йолча тика — Заветы Ильича улица, 22.

«Спутник» яхача № 9 йолча тика — Ленина проспект, 16.

«Березка» яхача № 18 йолча тика — Заветы Ильича улица, 189.

«Обувь» яхача № 24 йолча тика — Цlеча Фронтовикий улица.

«Мелодия» яхача № 41 йолча тика — Коталов проспект, 10.

«Малыш» яхача № 55 йолча тика — Коталов проспект, 38.

«Культтовары» яхача № 67 йолча тика — Дьякова улица, 21.

«Восход» яхача № 58 йолча тика — Леонова улица, 3.

«Юбилейный» яхача № 79 йолча тика — Тухачевске улица, 1.

«Промтовары» объединени.

«Промтовары» яхача розничи торгови объединене тикашка 27 — 29 июле хул тlа-кlал тосса метта хlамаш йохка выставкаш. Выставке шуга йохкаш хургья шеррача ассортиментах, тайп-тайпарча колоритах йола тlакlал тосса метта хlамаш.

Оаха шо хьех тхоай тикашка.

Тикай адресаш:

«Заря» яхача № 2 йолча — Заветы Ильича улица, 22.

«Кхалнаха дола товараш» яхача № 20 йолча — Мира улица, 68.

«Моттигерча промышленноста товараш» яхача № 43 йолча — Ленина проспект, 74.

«Баркъа» яхача № 69 йолча — Кирова проспект.

«Промтовары» объединени.

СПОРТ

КАГИРХОЙ ЯХЬАШ

Киеве чакхъяьннай шийй лоlамах кlалтохергах латара кагирхошта юкъера яхьаш, уж юкъейолх кагирхой Ерригсоюзни спортивни ловзараш. Вурийтта команда хиннай цига дакъа лоацаш. Российски Федераце командана юкъе а болаш, дика толамаш даьхад вай мехкахоша Умаров Рамзанех. Гатаганов Мухьмадек. Царех бронзови призераш хиннаб. Командин яхье уж юкъебоагlача коллективо хьалхара моттиг яьккхай.

Иштта кагирхой Ерригсоюзни спортивни ловзарашта юкъейолха акробатиках йола яхьаш хиннай Одессе. Цига бронзови совгlаташ даьхад Грознерча спортсменкаша Володина Еленас, Качалова Ольгас, Халявина Светланас.

А. РАШИДОВ.

Дипломаш дlаденнад

Укх деношка Грознески кооперативни училища выпускникашта торжествени хьале дlаделор дипломаш. Кондитераш, продавецаш, тайп-тайпара говзалаш карaерзайир дукхача мехкаршен кагийча нахеп.

Выпускникаш даькъала бувцаш, дlайха дешаш аьлар училище чуйоагlаш йолча кооперативни техникума директора А. Б. Беспекова, училища завуча Н. В. Трубицинас, кхьча хьехархоша.

Шоашта балха говзал юкъаьча а вахара миъ хьийхача а хьехархошта баркал йоалар выпускникаша.

Х. АУШЕВА.

Республика экранаш тlа

«БАКЪДОЛА ГlА Е ЧЕМОДАН»

Москверча кинематографистий керда комеди я из. Ала йоlага, хаза несийна, яхача вайнахьа кино яхача бесса, бегашта даькхха фильмо дувце а. Йоашпашъяраш-м вахарера чоалхане проблемаш я безамах, шийй вахаре посиделна тешаме хилар, профессиональни декхараш дизза чакхдоахаіэ, дог цlена долаш, дика мел дар довзаш хилар, кхьяраш.

Ерригa а массехк кlира ха мара яккхац вай фильма керттерча турпалча журналистаца Тюрин Павлаца. Цу лоацача юкъа вой тешаш хул цхьан йоккха йоацача провинциальни городе хулача, цхьан оагlорахьара безаме а воккха оагlорахьара гlайгlане а йолча событей.

...Тюрин Павел вскаре гlулакх дaь цlавени вlаккeт ва. Профессех журналист ва из, цул совгlа, цо стихаш а язъю.

Чlоагlа бегаш болаш вала а, шийй профессех хард хlама гучадаьнна хабараш ца дувцийташ, шийх цхьаьне дог ца кхардийташ, цхьакхха компромиссе хlама хьал ца лоацаш, принципиальни волаш чакхвargволаш саг ва Тюрин Павел. Массаьена а бегаш бе мара пайдаш вац аьлла хийтта саг, кхоачаще деза бехктохкаме гlулакх дукхьала эттача, гучавоал визза а гражданска денал дола а саг волаш.

Бовзаш а безаш а болча артисташца Фатеева Натальяце, Демьяненко Александраца, Романов Эрнестаца цхьана фильме дакъа лоацаш ба кьона актераш — Малышева Ирина, Кузнецов Александр, Кратирова Зоя, Дурова Екатерина. Павела роль ловзаеш ва вовзаш волча актера а кинорежиссера а В. Басова воl — Басов Владимир.

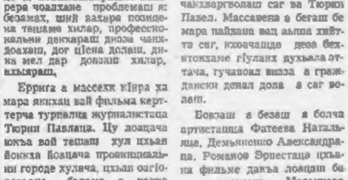

«ЙОl А ЦУН ГОНАХЬАРА МАlАЧА НАЬХА КОМПАНИ А»

Болгарски кинематографисташа даьккхача цу фильмо дувц «Титаник» яхача бийсаварча кабаре илли оалаш йолча певицах. Бобехи цунца цхьана болх беш болча маlача нахах-оркестрантех.

Цига дувцар хул къизача а бирсача а 1944 шера. Гобаькха тlом, lоухаш цlий, лувчаш чубежкаш а бомбеш а ба вах. Артисташта мот ма къизал шоех хьокха ца луш чакхьаргья. Баькъдa, царна хетар хилац...

Кинокартинас дувцар фуд, цига фу хул ховргда кинотеатре вехачунна.

«ТРАВИАТА»

Из фильм оттадаьд итальянски режиссера Дзеффирелли Франкос. Цlи хеза йовзаш йолча Верди опере киноэкранизаци хинна lац из. Шийтайлара киноопера сиктеш я из. Цудухьа боккхача безамца хьожаргва цунга зрительФильмо хьахьокх дlадихачи бlаьшерене Париже хинна вахар. Цхьан хана lадаьмате чlоагlа цlи хеза йовзаш хиннача, бакъда, хlама массаьена а йоцьеннача, lоажала метта уллача Валери Виолеттас (иштта я кинотурпала цlи) дувцар, цунна дагадоагlар да фильма дарде дикар...

«КАРМЕН»

Ер а музыкальни фильм да. Даьккхад испански кинематографисташа. Цун режиссер — тахан Испане дикагlбола кинорежиссер Саура Карлос.

«Кармен» — из фильм-балет.

Антониой роль ловзаеш ва цlи хеза актер, халхархо, хореограф, довзаш долча «Ла-Скала» яхача театре. Паринa театрашка а болх бaь Антонио Годес. Кармена роль ловзаеш я Лаура Дель Соль.

Кинокартине ешаш я «Кармен» яхача оперера Бизе Жоржа, Пако Де Лусия музыка.

В. КОВАЛЕВА.

Пионерий ахка

Сержень-Юртарча «Светлячок» яхача пионерски лагере берашта яшаш мел дола хlама да: спортивни майдаш, тайп-тайпара аттракционаш, кхыдола ловзараш де моттигаш. Футболах, шахматех, шашках, волейболах йола спортивни яхьаш хул. Массаьена сакъердам хулаш чаккхъьхар унхаза «Алло, оаха говзанчаш лохl» яхе а «Тхона машар эш», «Сона дуве гу», «Са совгlат — доазол дехьарча доттагlчунна» яха а политически плаката хетаь конкурсаш, «Фестиваль», «Нептун», «Вадха ди», «Искусства ди» яха а кхыдола а торжествени денеш. Каст-каста лагере хул сакъердаме сайренаш. Пионерий таро я кердача фильмага хьажа, концертага ладувгlа, болх беш я телевизор.

Гlулакхах дика кхеташ ба йоккхагlа йола пионервожатй Хусумбиева Жанета, Гудермесерча хьехархой училища 4-ча курса студенташ-воспиташ Манкишина Елена, Гавдуханова Луиза, Сафаралиева Гуля, Шихолеева Оля, воспитателаш Канмов Або, Зутушева Светлана, Гайрбеков Муслим, Гайтемиров Руслан.

Сержень-Юрта йолча пионерлагерех дикагlчох лархlа езаш я «Горный ключ» оалар а. Цига каст-каста чакхйоах тайп-тайпара мероприятеш, экскурсеш ю. Масалар укхаза дика lалашдаь доландаь болх бе дог а доагlа, из дикагlа дlа а бола, яхаш дувц йоккхагlа йолча пионервожатес Гудермесерча педучилища 4-ча курса дешархочо Тацегова Зулайс, цу училища студенткаша - пионервожаташа Хадисова Мадинас, Азиева Азмана, Гречко Светланас, Тарасенко Еленас, Букушева Зинас, Ильясов lарбе.

Ш. КОВРАЕВ.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

Республикански тениций театро балха дlаэц театра кьаьний группай гlонна йолча составе нохчийн гlалгlайн кьамех бола артисташ. Аралъара тlабаьхкарашта общежитe моттиг лу.

Ца ховр хатта йиш я телефонех: 2-89-04; 9-28-47; 9-28-74.

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.30 — «Кхача мишка муьлаш». Кишиневера передача.

9.05 — «Цlен уллуера буц» Iилман-популярни фильм.

9.25 — «Дукхагlа дика товараш».

9.35 — «Цун аьхара берда Аист». Художественни телефильм. 3-гlа сери.

11.00 — Фестиваля дневник.

11.30 — «Баьцангlай дуне».

12.30 — «Юхе я деррига юххьанца дена» яхача документальни фильма премьера. РСФСР халкъа артистка Э. Пьеха кхоллама хьаьлхаьа.

12.35 — Фестивальни репортаж.

13.10 — Къоначь художникашца хинна вlашагlкхетараш. 2-гlа передача.

13.40 — «Вошта ... ништа лахьад» яха мультфильм.

13.50 — Фестивальни репортаж.

14.00 — «Селлlад» яха халкъа кхоллама йолча телепрограммай VI-гlа Дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Принцадески муамаш» (Куба).

14.30 — «Кердадараш».

14.45 — «Дийна хий» яха Т. Кузовлева поэма. Ешаргья авторо.

15.15 — «Кхоана — торговле болхлой Ди».

15.45 — Фестивальни репортаж.

15.55 — «Содружество» яха тележурнал.

16.25 — Фестивальни репортаж.

16.35 — «Машара улица тlа». Концерт.

16.55 — Кагирхойн студентийн XII Дерригдунен фестиваль Москве торжественно хьаеллар. В. И. Ленина цlерагlча Центральни стадионера трансляци.

20.15 — [illegible]

21.00 — «Ха».

21.35 — Фестивальни обзор.

23.35 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Гуйранара гимнастика.

8.15 — «Умалишка хила беза баре».

8.35 — «Дзеда Канабадзе». Документальни телефильм.

9.00 — «Ну-ка-ра-ку». Тематически фильм.

9.10 — «Кхьэтта а, сагала а, форда тlа».

9.40 — «Гуйранара почта» яха музыкальни передача.

10.10 — «Документальни Экран». «БАМерга котало» яха кинопрограммаш.

11.00 — «Доттагlалла хараша». Союзни республикашай берий халхара коллективий концерт.

11.30 — Эстонски телевидене программа.

13.00 — «Кинокинкьберий клуб».

14.00 — У. Теккарей. «Ярмарка тщеславия». СССР Союза Паччахьалкхен академически Эlаьннгича театра фильм-спектакль. Перерыв йолча хана (15.20) — «Дунен халкъашта юкъера обозрени».

17.00 — Советски хила концерт.

17.25 — «Нохч-Гlалгlайчен кино».

17.35 — «Кхоана — торговле болхлой Ди». «Иза гlуллакх дара культура лакха хилийтара» (нохчий меттала).

18.00 — Имре Кальман. «Монмартра фиалка». Музыкальни комеди Волгоградски театра оперетта.

20.00 — «Вийса даьнъала хийла шун бераш!».

20.15 — В. И. Савин дагалоацаш волейболах йола Дунен халкъашта юкъера турнир. Мlаьнах. Финальни группа командай матч. Ленинградера передача.

21.00 — «Ха».

21.35 — «Москве ихь дийнаяьа». Художественни телефильм 1-гlеи 2-гlеи сереш.

28 ИЮЛЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».

8.35 — Тlема-Форда Флота Денга. «Тlом дагаккхба» яхача документальни телефильма премьера (Владивосток).

9.20 — «Спортлото» 30-гlа тираж.

9.50 — «Гурганбетта сахьат».

10.00 — «Советски Союза гlуьнаш».

11.00 — Фестиваля дневник.

11.30 — «Ералаш» яха киножурнал.

11.45 — «Гуйранара почта». Музыкальни передача.

12.00 — «Советски Союза гlолла» яха киножурнал.

12.30 — «Юртара сахьат».

13.30 — «Музыкальни кино».

14.00 — Тахан — Тlема-Форда Флота Денга. Тlема-Форда Флота Керттера командующе, СССР оборона министра заместителя, шозза Советски Союза Герой С. Г. Горшков.

14.15 — Концерт.

15.00 — «Тхо Бурлан а тlа хьакъ» яха бераша доха фильм.

16.10 — «Кинокинкьберий клуб».

17.10 — «Кердадараш».

17.20 — Мультфильмаш.

18.00 — «Дунен хьалхьушта юкъара лаьоаша».

18.45 — «Геовта ... кхоаре» яхача фильм-концерта премьера.

20.05 — «Цирки арена».

21.00 — «Ха».

21.35 — Фестивальни обзорни.

23.40 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка а дlоттти».

8.15 — «Хlара сурта тlа — малх».

8.30 — Ритмически гимнастика.

9.00 — «Эрсий кхьамаш».

9.30 — «Самарские Луна» кхьамин парк», «Ала Тоо лема бесаш» яха документальни телефильмаш.

10.00 — «Й. Гайдна а Л. Бетховена а произведенией концерт». Кхьачацду Е. Лидос (ВНР) (фортепьяно).

10.45 — «Родонит» яхача документальни телефильма премьера (Свердловски).

11.00 — «Россия» яхача Паччахьалкхен республикански эрсий халкъа ансамбля выступлени.

11.40 — «Паччахьа воlи ... вари» яха (1943) берашта лаьрхlа фильм.

12.00 — «Селлlад» яха халкъа кхоллармах йолча телепрограммай VI-гlа Дунен халкъашта юкъера фестиваль. «Принцадески муамаш» (Куба).

13.30 — «Нура ...» а «Хоьбата шакерг» а яха мультфильмаш.

14.00 — «Дийнача хlамай дунен тlа».

15.00 — «Уральская вечера» яха документальни фильм.

15.20 — «Шуга кхайкаш я оперетта».

16.25 — «Фатанчас дувцаре» яха телевизионни художественни фильма премьера.

17.50 — Гlорбаьнна советски композитораш — Ленински преме лауреаташ. Кара Караев.

18.45 — «Дуне а кагирхой а».

19.20 — В. И. Ленина дагалоацаш волейболах йола Дунен халкъашта юкъера турнир. Мlаьнах. Финальни группа командай матч. Ленинградера передача.

20.00 — «Вийса даьнъала хийла шун, бераш!».

20.15 — «Унаццlене».

21.00 — «Ха».

21.35 — «Залесной игрок» яха художественни фильм (1984).

22.55 — Доазол дехьарча эстраде артистий концерт. Болгарера передача.

РАДИО

27 ИЮЛЬ

7.20 — Керда хабарш (эрсий, нохчий, гlалгlай меттала).

7.33 — Объявленеш. Хоттамех бола хоам.

8.15 — Республикански газетий обзор.

8.30 — Передачай программа.

8.35 — «Юртара вахар».

10.15 — Концерт. Деттагlаш илли дlаоалаш ба кагирхой.

11.00 — «Къонах».

11.30 — «Критически тагlе тlа» яха радиожурнал.

12.40 — «Гlулакхаца безаме а болаш» (нохчий меттала).

13.00 — «Цlейга хьехар». Корреспонденци.

15.15 — «Атеист» яха радиожурнал (нохчий меттала).

15.30 — «Музыкальни карнавал».

УКВ

17.00 — Краковский. «Хьалхара безам».

17.30 — Са даймохк.

18.11 — Кьона оазаш. Концерт.

18.41 — Сайранара концерт.

28 ИЮЛЬ

7.15 — Республикански газетий обзор.

7.30 — Передачай программа.

7.35 — Объявленеш хоттамах бола хоам.

8.25 — «Шоана дукха эзарш».

11.20 — Торговле болхлошта лаьрхlа цlейна хетаь музыкальни программа.

15.15 — «Гlулакх дара культура лаьрха хилийтара тlехьа» (гlалгlай меттала).

16.00 — «Школьни глобус».

16.30 — «Къона тlехье» (нохчий меттала).

18.30 — «Иллеца хьоашал долчарна» яха концерт.

УКВ

18.00 — Цlе байрахк лелоча Гlаьмарча Малхбоален бlуй округа штаба оркестр я дlаоекхаш.

18.33 — Торговле болхлой Денна хетадаь концерт.

ФЕ ХИЛА

Мотоцикл, — из я аьттув болаш, дедаеш аттег, массеи транспорт. Цо бензин кlезиг [illegible] цул совгlа дlоттал датташ [illegible]. Цхьабосса, мотоцикле дукха кхоламбоцараш а да. [illegible] Цул совгlа мотоцикл лехкаш [illegible] хьара а дукхалара а хьекал-ьа [illegible].

Мотоцикл лехка бокъо я 16 шу даьлча дена, амма, юрташка дукха а хьалха [illegible] Мотоцикл я юргашка [illegible] транспорт. [illegible] Из гуш ба вакьашш кулаш волча аварех дукхагlа йола процент мотоцикло дlалецаш хилара. Иштта, [illegible] саг веннав, тайп-тайпара човнаш нь 58 саг а ва.

Мотоциклаш лехка бокъо йоцуш дола удостоверени доцуш, цул совнагlа ГАИ учете отталаза а госномераш мотоцикламаш боацаш а мото-[illegible] тlи дукьале боагlача вникъа а ваьнна шийна дукьала воагlача мотоцикл лехкаш волча В. В. Беловна тlатехай шийй мотоцикл, вовханна хада чоьнаш а еш.

Цу районерча «Курчалоевский» [illegible] цаш бола мотоцикл lаьлий-Юрта юкъе кlалтlаьнихай. Мотоцикл лехкаш ваьгlа Токиев хlанз а больнице ул.

Иштта тайп-тайпара човнаш а хинна больнице воалаьир Шелковской районерча «Красный [illegible]» [illegible].

Тахан республике гlолдеи Грознен хунанчуш моркхаш а йолаш, йолаш а йоцуш, малхбузехьара секунде 3—8 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилен фетара температура республике 22 — 27, Грозне 24 — 26 градус йовхаш йолаш хилен тарлу.

Кхоанел ломмен [illegible] моркхаш а йолаш, цхьайолча моттигашка догlа а делхаш, тайп-тайпара оагlорашкахьара секунде 5 — 7 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилен фетара температура бийсана 12 — 17, дийнахьа 22 — 27 градус йовхаш йолаш хилен тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковски, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителан — 2-85-07; жоьпаллин секретара — 2-84-88; отделаш: партийни дахара — 2-54-04; промышленностаи транспорта — 2-65-01; юрта бахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; кехаташ — 2-85-64; корректорсе — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-88; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарей, ерей, шоаттей деношка

СФ00221. «Грозненский рабочий» издательство типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3606.